

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Powiatu Garwolińskiego
z dnia*

**Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Garwolińskiego
na lata 2025-2032**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	7
1. PODSTAWY PRAWNE	7
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	8
II. ANALIZA I DIAGNOZA	14
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU	14
2. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	15
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	16
4. SYTUACJA GOSPODARCZA	19
5. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	20
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	21
7. EDUKACJA	21
8. KULTURA	22
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	23
10. OCHRONA ZDROWIA	25
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	25
12. POMOC SPOŁECZNA I PIECZA ZASTĘPCZA, PROBLEMY PRZEMOCY DOMOWEJ	29
12.1. POMOC SPOŁECZNA W GMINACH	29
12.2. POMOC SPOŁECZNA W POWIECIE	39
13. SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	46
14. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	52
15. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	53
16. ZDOLNOŚĆ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ DO REALIZACJI ZADAŃ MAJĄCYCH NA CELU REINTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ I ZAWODOWĄ	57
17. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	58
18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	62
19. ANALIZA SWOT	67
20. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII	71
21. PODSUMOWANIE	72
III. PROJEKTOWANE CELE I DZIAŁANIA	75
1. WIZJA I MISJA	75
2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	76
3. PROGNOZA ZMIAN	93
4. RAMY FINANSOWE	94
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	96
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA	97
7. PROGRAMY I PROJEKTY	98
IV. UWAGI KOŃCOWE	99
SPIS TABEL I WYKRESÓW	100

WSTĘP

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem szczególnym, gdyż zawiera założenia polityki społecznej uwzględniające kompetencje samorządu powiatowego, ale też bierze pod uwagę przesłanki wynikające z sytuacji panującej na szczeblu gminnym. Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego został przygotowany na lata 2025-2032. Sygnalizuje problemy społeczne występujące w gminach wchodzących w skład powiatu i prezentuje rozwiązania o charakterze systemowym pozostające poza kompetencjami samorządu gminnego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego w sensie merytorycznym uwzględnia założenia odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym. Jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Kościoła, mieszkańcy powiatu oraz eksperci.

Koordynowanie prac mających na celu opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego na lata 2025-2032 powierzono Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie. W zakresie pozyskiwania danych wykorzystanych w dokumencie PCPR współpracował z właściwymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu opracowania i przedłożenia Radzie Powiatu Garwolińskiego do zatwierdzenia dokumentu Strategii.

Przystępując do opracowania dokumentu strategii, upowszechniono na stronach internetowych Starostwa Powiatowego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie informację o przystąpieniu Samorządu Powiatu do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W komunikacie zwrócono się z prośbą do mieszkańców powiatu o wypełnienie ankiet: „Problemy społeczne w opinii mieszkańców” oraz „Równość szans kobiet i mężczyzn”, zapraszając zarazem mieszkańców do wskazania najważniejszych problemów i potrzeb społecznych powiatu oraz zgłaszania pomysłów na ich rozwiązanie.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powstawał we współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie z Ośrodkiem Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, który udzielał merytorycznego wsparcia zarówno w procesie przygotowania narzędzi badawczych, jak i w opracowaniu dokumentu.

Projekt dokumentu Strategii został poddany konsultacjom społecznym poprzez umieszczenie na stronie internetowej pcprgarwolin.pl/news.

Opracowanie składa się z trzech zasadniczych części: wprowadzającej, analityczno-diagnostycznej i programowej. **Część wprowadzająca** zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. **Część analityczno-diagnostyczna** zawiera informacje ogólne dotyczące powiatu oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w powiecie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających na terenie powiatu bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (**SWOT**), a także analizie ankiet skierowanych do reprezentantów środowiska lokalnego. **Część programowa** zawiera założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej zostały przedstawione ramy finansowe strategii, zawarta została prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu, prowadzenia monitoringu jego realizacji i ewaluacji. Dla oceny stopnia wdrożenia założeń programowych dokumentu został przygotowany **zestaw wskaźników realizacji celów strategii**.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego pozwala na racjonalizację polityki społecznej na terenie powiatu, a nadto umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne na realizację zamierzeń ze sfery społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

➤ **Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu”**

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w powiecie. W badaniu mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę. W sumie do analizy przedłożono 254 anonimowo wypełnione arkusze. Wśród ankietowanych było 60% kobiet i 40% mężczyzn. Większość respondentów jako miejsce zamieszkania podała miasto (58%), pozostali – wieś (42%), przy czym 80% badanych na terenie powiatu mieszka od urodzenia. Dominujące grupy stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (25,5%) oraz 46-55 lat (17,7% uczestników). Mniej respondentów było w wieku 56-65 lat (16,9%), w wieku

26-35 lat (15,7%) oraz 20-25 lat (13,7%). Nielicznie reprezentowani byli respondenci powyżej 65 lat (2,7%), a osoby poniżej 20. roku życia nie wzięły udziału w tym badaniu. Jeśli chodzi o poziom i rodzaj wykształcenia, to najliczniejsza była ta grupa uczestników badania, która zadeklarowała posiadanie wyższego wykształcenia (31,4%). 24% respondentów miało wykształcenie średnie, blisko 22% zasadnicze zawodowe, 15,7% podstawowe, a 7,3% badanych nie ujawniło swojego wykształcenia. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w powiecie	wykształcenie
254	kobiety (60%)	20-25 lat (13,7%)	od urodzenia (80%)	wyższe (31,4%)
		26-35 lat (15,7%)		średnie (24%)
		36-45 lat (25,5%)	od 5 do 36 lat (20%)	zasadnicze zawodowe (21,6%)
	mężczyźni (40%)	46-55 lat (17,7%)		
		56-65 lat (16,9%)		podstawowe (15,7%)
		pow. 65 lat (2,7%)		
		brak deklaracji (7,8%)		brak deklaracji (7,3%)

➤ Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

W kolejnym badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców powiatu na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 245 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 80% kobiet i 20% mężczyzn. Jeśli chodzi o miejsce zamieszkania to 58,7% badanych zadeklarowało, że mieszka w mieście, a 41,3% na wsi, przy czym 83% badanych na terenie powiatu mieszka od urodzenia. Najliczniej wśród respondentów reprezentowana była grupa osób w wieku 46-55 lat i 56-65 lat (po 16,3%), a kolejne grupy stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (13,4%) oraz 26-35 lat (ponad 12%). Nielicznie reprezentowane były grupy w wieku 20-25 lat oraz powyżej 65 lat (po 10,2%). Osoby poniżej 20. roku życia nie wzięły udziału w tym badaniu. Jeśli chodzi o poziom i rodzaj wykształcenia,

największa grupa uczestników badania zadeklarowała posiadanie wyższego wykształcenia (59%). 26,3% respondentów miało wykształcenie średnie, 9,2% podstawowe, a 5,5% zasadnicze zawodowe. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w powiecie	wykształcenie
245	kobiety (80%)	20-25 lat (10,2%)	od urodzenia (83%)	wyższe (59%)
		26-35 lat (12,2%)		średnie (26,3%)
	mężczyźni (20%)	36-45 lat (13,4%)	od 5 do 36 lat (17%)	zasadnicze zawodowe (5,5%)
		46-55 lat (16,3%)		podstawowe (9,2%)
		56-65 lat (16,3%)		
		pow. 65 lat (10,2%)		
		brak deklaracji (21,4%)		

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych powiatu przewiduje „opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”.

Na treść i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ inne akty prawne. Należą do nich m.in.:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 214);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 83);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2025 r. poz. 438 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1335);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.).

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim i regionalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny

instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane są m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) to następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program wspiera projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu.

Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach: przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałania bezdomności, rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Przyjęty dokument ustanawia ramy strategiczne zarówno dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych. Umożliwia tym samym planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, które mogą być finansowane tak ze środków krajowych, jak i ze środków funduszy UE z perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- 1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,
- 1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

- 2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,
- 2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,
- 2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,

2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030

– Innowacyjne Mazowsze

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 została opracowana na podstawie doświadczeń z realizacji poprzednich strategii oraz identyfikacji problemów, które ujawniły się w trakcie poprzedniego i bieżącego okresu programowania Unii Europejskiej. Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, którym powinno sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Choć Strategia jest pomyślana dla perspektywy długookresowej do 2030 roku, umożliwiając szersze i perspektywiczne spojrzenie na rozwój, działania podporządkowane poszczególnym celom dotyczą okresu programowania 2014-2020.

Strategia zawiera długofalową wizję rozwoju województwa mazowieckiego, w myśl której Mazowsze do roku 2030 stanie się regionem spójnym terytorialnie, konkurencyjnym, innowacyjnym, zapewniającym mieszkańcom bardzo dobre warunki życia. Nadrzędnym (głównym) celem Strategii jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru metropolitalnego Warszawy w Europie, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Celowi nadrzędnemu (głównemu) podporządkowano cele strategiczne spójne z długofalowymi priorytetami rozwoju regionu.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030 została opracowana przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej we współpracy z zespołem ekspertów z Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej. Jest

dokumentem, który wyznacza misję, wizję i cele polityki społecznej województwa mazowieckiego do 2030 roku.

Misją samorządu województwa mazowieckiego jest dążenie do wzmacniania kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego na Mazowszu oraz zapewnienie większej spójności społecznej przez rozwój inwestycji społecznych. Celami Strategii są: zapobieganie pogłębianiu się problemów społecznych poprzez wdrażanie programów i projektów na rzecz mieszkańców Mazowsza, deinstytucjonalizacja i rozwój spersonalizowanych, zintegrowanych usług społecznych oraz zapewnienie ciągłości działania jednostek wsparcia społecznego.

Dzięki realizacji Strategii mieszkańcy Mazowsza otrzymają skuteczniejszą pomoc w razie kryzysu życiowego, bardziej dostępne i o lepszej jakości usługi społeczne, lepsze możliwości aktywnego rozwoju, impuls do bardziej satysfakcjonującego życia. Realizacja Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030 zakłada znacznie bliższą współpracę jednostek pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi, instytucjami wyznaniowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz sektorem prywatnym.

Strategia Rozwoju Powiatu Garwolińskiego na lata 2015-2030

Strategia Rozwoju Powiatu Garwolińskiego na lata 2015-2030 jest jednym z kluczowych dokumentów planistycznych opracowywanych przez samorząd powiatowy, a zarazem podstawowym instrumentem zarządzania problemami społecznymi na terenie powiatu. Na potrzeby niniejszego dokumentu została sformułowana misja: „Poprawa warunków życia mieszkańców Powiatu Garwolińskiego”. Przeprowadzona diagnoza i analiza problemów społecznych występujących na terenie powiatu stała się podstawą do określenia trzech podstawowych celów prowadzących do rozwiązania tych problemów i realizowania misji:

1. Rozwój lokalnego rynku pracy poprzez wzrost zatrudnienia i wspieranie rozwoju gospodarczego.
2. Wspieranie rozwoju obszarów wiejskich oraz działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego.
3. Wzrost jakości świadczonych usług publicznych.

II. ANALIZA I DIAGNOZA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU

Powiat garwoliński położony jest na pograniczu historycznego Mazowsza (ziemia czerska) obejmującego północną część regionu wraz z miastami Garwolin i Pilawa. Południowa część należy natomiast do ziemi stężyckiej w Małopolsce, położone są tam miasta Łaskarzew i Żelechów. Zachodnią granicę powiatu stanowi Wisła. Północna część regionu wchodzi w skład Równiny Garwolińskiej, wschodnia należy do Wysoczyzny Żelechowskiej, zachodnia do dolin Środkowej Wisły. Stolicą powiatu i siedzibą władz jest miasto Garwolin. Powierzchnia powiatu wynosi 1 284 km², a jego strukturę administracyjną tworzą: dwie gminy miejskie, trzy gminy miejsko-wiejskie oraz dziewięć gmin wiejskich.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_garwoli%C5%84ski

Dane szczegółowe dotyczące struktury administracyjnej powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Podział administracyjny powiatu na koniec 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	rodzaj jednostki	powierzchnia (w km ²)
1.	Garwolin	gm. miejska	22,08
2.	Łaskarzew	gm. miejska	15,35
3.	Pilawa	gm. miejsko-wiejska	77,25
4.	Żelechów	gm. miejsko-wiejska	87,64

5.	Maciejowice	gm. miejsko-wiejska	172,67
6.	Borowie	gm. wiejska	80,41
7.	Garwolin	gm. wiejska	136
8.	Górzno	gm. wiejska	90,84
9.	Łaskarzew	gm. wiejska	87,53
10.	Miastków Kościelny	gm. wiejska	85,24
11.	Parysów	gm. wiejska	64,31
12.	Sobolew	gm. wiejska	94,83
13.	Trojanów	gm. wiejska	151,01
14.	Wilga	gm. wiejska	119,13

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Atuty powiatu garwolińskiego, ujawnione w badaniu ankietowym skierowanym do mieszkańców, związane są z położeniem geograficznym: i komunikacyjnym (centralna Polska, trasa S17). Wypowiadający się w badaniu ankietowym chwalili nieskażone środowisko naturalne umożliwiające dogodne warunki do ekologicznej uprawy żywności. Wśród atutów wymieniono szeroką ofertę oświatową, kulturalną i sportową. Respondenci docenili także potencjał społeczności lokalnej, otwartość mieszkańców na różne formy działalności prospołecznej i rozwój ekonomiczny powiatu.

Uczestnicy ankiety dostrzegli także występujące w różnych obszarach sfery społecznej niekorzystne zjawiska i problemy rzutujące na jakość życia i ograniczające w istotny sposób możliwości rozwojowe powiatu. Te wypowiedzi respondentów zostały szczegółowo omówione w dalszej części niniejszego dokumentu dotyczącej problemów społecznych w opinii środowiska lokalnego.

2. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Powiat garwoliński jest regionem dobrze skomunikowanym, zarówno jeśli chodzi o połączenia wewnętrzne, jak i dalsze zewnętrzne. Na jego terytorium krzyżują się szlaki kołowe dróg ekspresowych: S17 – Warszawa – Hrebenne, dróg krajowych: DK 76 – Wilga – Garwolin – Głusków – Borowie – Łuków, wojewódzkich DW 801 – Warszawa – Wilga – Dęblin – Puławy, DW 807 – Maciejowice – Sobolew – Żelechów – Łuków oraz powiatowych 1330W – Garwolin – Miastków Kościelny – Żelechów – Trojanów, 1328W – Garwolin – Górzno – Żelechów, 1325W – Garwolin – Łaskarzew – Maciejowice, 1319W – Wola Rębkowska – Miętne – Puznów, 2246W – Parysów – Stodzew oraz 2234W – Chromin – Laliny – Iwowe w kierunku Mińska

Mazowieckiego. Na terenie powiatu znajdują się linie kolejowe: D29-7 Warszawa Wschodnia – Dorohusk, D29-13 Pilawa – Krusze, D29-12 Skierniewice – Łuków. Najbliższe lotniska to Warszawa Okęcie (70km), Warszawa Modlin (120 km) oraz Lublin Airport (120 km).

Długość sieci dróg publicznych w powiecie wynosi 2 008,20 km, w tym 547,60 km dróg powiatowych. Mieszkańcy powiatu oczekują na dalszy rozwój dróg, szczególnie gminnych i powiatowych, ze szczególnym uwzględnieniem budowy ścieżek rowerowych (bardzo oczekiwana i potrzebna ścieżka rowerowa wzdłuż drogi krajowej DK 76 na odcinku Łopacianka-Borowie-Głusków-Garwolin) oraz chodników.

Ważną inwestycją na Wiśle, na wysokości Maciejowic, jest powstanie nowego mostu, który połączy powiat garwoliński z kozienickim. Projekt przewiduje budowę przeprawy o długości 896 metrów, z dojazdami od strony Garwolina i Kozienic drogami powiatowymi.

Usługi transportowe w zakresie przewozów regularnych świadczą na terenie powiatu Garwolińskie Przewozy Gminno-Powiatowe, PKS Garwolin, Usługi Transportowe Janusz Wołoszka, PKS Ryki, Rapit Latowicz.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2024 r. powiat garwoliński liczył 107 973 mieszkańców, z czego 49,19% stanowiły kobiety, których było 53 122. Gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła 82 osoby na km². Dane szczegółowe dotyczące populacji powiatu i gmin wchodzących w jego skład zawarto w poniższych tabelach.

Tabela 4. Ludność w poszczególnych gminach powiatu na koniec 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba ludności	gęstość zaludnienia (liczba osób na km ²)
1.	Garwolin (gmina miejska)	17 506	793
2.	Łaskarzew (gmina miejska)	4 615	301
3.	Pilawa (gmina miejsko-wiejska)	10 785	140
4.	Żelechów (gmina miejsko-wiejska)	8 095	92
5.	Maciejowice (gmina miejsko-wiejska)	6 969	40
6.	Borowie (gmina wiejska)	5 152	64

7.	Garwolin (gmina wiejska)	13 565	100
8.	Górzno (gmina wiejska)	6 720	74
9.	Łaskarzew (gmina wiejska)	5 342	62
10.	Miastków Kościelny (gmina wiejska)	4 732	55
11.	Parysów (gmina wiejska)	4 123	64
12.	Sobolew (gmina wiejska)	8 103	85
13.	Trojanów (gmina wiejska)	7 270	48
14.	Wilga (gmina wiejska)	5 176	43

Dane Starostwa Powiatowego w Garwolinie i Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 5. Struktura wiekowa ludności poszczególnych gmin powiatu w 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba mieszkańców według wieku		
		przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
1.	Garwolin (gmina miejska)	3 750	10 000	3 756
2.	Łaskarzew (gmina miejska)	845	2 801	969
3.	Pilawa (gmina miejsko-wiejska)	2 365	6 421	1 999
4.	Żelechów (gmina miejsko-wiejska)	1 721	4 812	1 562
5.	Maciejowice (gmina miejsko-wiejska)	1 229	4 159	1 581
6.	Borowie (gmina wiejska)	1 061	3 093	998
7.	Garwolin (gmina wiejska)	3 194	8 169	2 202
8.	Górzno (gmina wiejska)	1 647	3 961	1 112
9.	Łaskarzew (gmina wiejska)	1 143	3 600	599
10.	Miastków Kościelny (gmina wiejska)	1 046	2 756	930
11.	Parysów (gmina wiejska)	966	2 412	745

12.	Sobolew (gmina wiejska)	1 905	4 674	1 524
13.	Trojanów (gmina wiejska)	1 471	4 529	1 270
14.	Wilga (gmina wiejska)	1 050	3 099	1 027

Dane Starostwa Powiatowego w Garwolinie.

Jeśli chodzi o udział poszczególnych grup wiekowych w populacji powiatu, to wzrost nastąpił jedynie w odniesieniu do osób w wieku poprodukcyjnym. Proces odnotowany w tej grupie wiekowej zdaje się potwierdzać tendencję krajową, jaką jest starzenie się społeczeństwa. Dane szczegółowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Struktura wiekowa ludności powiatu w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	23 852	23 686	23 393
liczba osób w wieku produkcyjnym	65 695	65 249	64 306
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	19 837	19 410	20 274
ogółem	109 384	108 345	107 973

Dane Starostwa Powiatowego w Garwolinie.

Wpływ na sytuację demograficzną w powiecie miały m.in. takie wskaźniki, jak przyrost naturalny oraz migracja odbywająca się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7. Ruch naturalny ludności powiatu w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba urodzeń	1 131	1 068	475
liczba zgonów	1 249	997	574
przyrost naturalny	-118	71	-99

Dane Starostwa Powiatowego w Garwolinie.

Tabela 8. Ruch migracyjny ludności powiatu w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba zameldowanych osób spoza powiatu	1 015	859	556
w tym z zagranicy	7	11	6
liczba osób wymeldowanych poza powiat	1 230	1 033	618
w tym za granicę	8	1	5
saldo migracji ogółem	-215	-174	-62

Dane Starostwa Powiatowego w Garwolinie.

W 2022 r. i 2024 r. współczynnik urodzeń był niższy niż zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Jeśli chodzi o ruch migracyjny w powiecie, to w całym analizowanym okresie saldo migracji było niekorzystne.

4. SYTUACJA GOSPODARCZA

Powiat garwoliński ma charakter typowo rolniczy. Powierzchnia powiatu wynosi 1 284 km², z czego ponad 62% stanowią grunty rolne. Lasy zajmują 30% ogólnej powierzchni. W strukturze zasiewów największą powierzchnię zajmują zboża i ziemniaki. W produkcji zwierzęcej przeważa hodowla bydła i trzody chlewnej. Na terenie gminy Wilga bogate są tradycje sadownicze i upraw truskawek. Natomiast gmina Maciejowice od lat słynie z upraw warzyw. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów na terenie powiatu.

Tabela 9. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

zakres danych	powierzchnia (ha)
użytki rolne ogółem	79 842
w tym grunty orne	56 654
las i grunty leśne	39 533
pozostałe grunty i nieużytki	8 724

Dane Starostwa Powiatowego w Garwolinie.

Poniżej przedstawiono wybrane inwestycje zrealizowane na terenie powiatu w latach 2022-2024.

- budowy i remonty dróg powiatowych oraz gminnych w każdej gminie;
- zakup samochodów do przewozu osób z niepełnosprawnościami – SOSW Trzcianka, ŚDS Miętne;
- zakup autobusu do przewozu osób z niepełnosprawnościami – ŚDS Miętne;
- remont hali basenowej w Miętnej oraz sal gimnastycznych przy szkołach;
- utworzenie strzelnicy pneumatycznej oraz wirtualnej w Miętnej;
- budowa budynku UG w Maciejowicach oraz przebudowa UMiG w Pilawie;
- wymiana i modernizacja oświetlenia, obiekty sportowo-rekreacyjne, sieci wodociągowe i kanalizacyjne oraz termomodernizacja budynków użytku publicznego w wielu gminach;
- nowe żłobki/ przedszkola – 4;
- muzeum i biblioteka w Górznie;
- samochody strażackie dla gminnych OSP – 11;

- budowa lodowiska w Garwolinie.

W powiecie garwolińskim w roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 9 329 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 7 638 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 752 nowe podmioty, a 381 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w powiecie najwięcej (364) jest tych stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (8 962) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających do 9 pracowników. 1,1% (106) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 31,0% (2 895) podmiotów, a 67,8% (6 328) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie garwolińskim najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (23,6%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (22,3%).

5. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie można stwierdzić, iż w latach 2022-2024 spadała liczba osób bezrobotnych w powiecie garwolińskim. Zmniejszała się w tym okresie także liczba bezrobotnych kobiet na terenie powiatu, podobnie jak udział kobiet w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Bezrobotni w powiecie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba bezrobotnych w powiecie	3 787	3 383	3 206
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	5,8%	5,2%	5,0%
liczba bezrobotnych kobiet w powiecie	1 744	1 492	1 414
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	46,0%	44,1%	44,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2022-2024 w powiecie garwolińskim, województwie mazowieckim i w kraju.

Tabela 11. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
stopa bezrobocia w powiecie garwolińskim	9,9%	9,0%	8,6%
stopa bezrobocia w województwie mazowieckim	4,3 %	4,1%	4,0%
stopa bezrobocia w kraju	5.2%	5,1%	5,1%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na podstawie powyżej przytoczonych danych można stwierdzić, iż powiat garwoliński charakteryzował się wyższą niż w województwie mazowieckim i kraju stopą bezrobocia. W trakcie rozpatrywanego okresu poziom bezrobocia zarówno w powiecie, jak i w województwie i kraju sukcesywnie malał.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Główny Urząd Statystyczny podaje, iż w 2023 r. w powiecie garwolińskim oddano do użytku 635 mieszkań. Na każdych 1 000 mieszkańców oddano więc do użytku 6,02 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz porównywalna do średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie garwolińskim to 37 350 nieruchomości. Na każdych 1 000 mieszkańców przypada zatem 354 mieszkania. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w powiecie garwolińskim to 4,04 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa mazowieckiego oraz większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. 53,1% mieszkań zostało przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem, 46,9% na cele indywidualne.

7. EDUKACJA

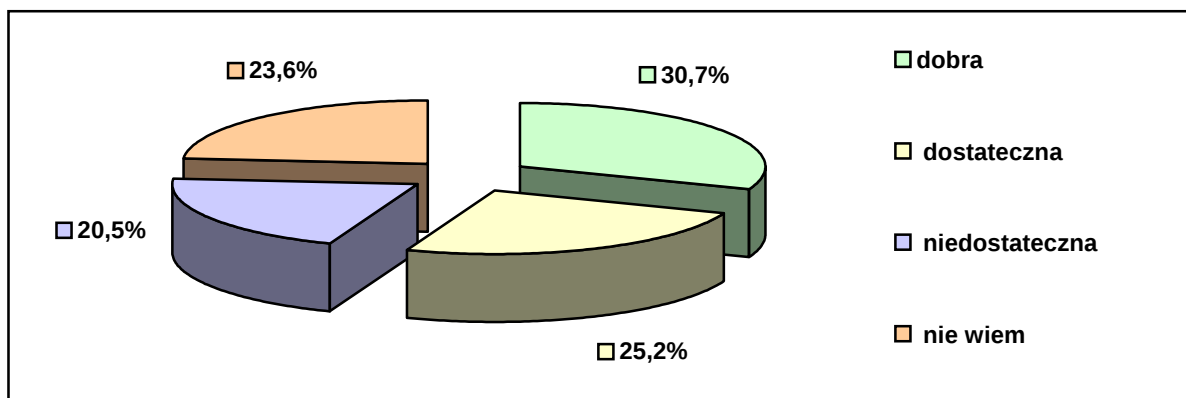
Na terenie powiatu garwolińskiego w roku szkolnym 2024/2025 funkcjonowały 24 żłobki, 79 placówek wychowania przedszkolnego, 59 szkół podstawowych (3 prowadzone przez powiat) i 27 szkół ponadpodstawowych (w tym 14 szkół prowadzonych przez powiat). Sieć szkół i placówek oświatowych na terenie powiatu garwolińskiego tworzą ponadto: placówki kształcenia artystycznego (3 szkoły muzyczne, akademie przedszkolaka, studio wokalnno-aktorskie, 3 szkoły tańca), szkoły językowe, szkoły sztuki walki, filie szkół wyższych (Akademia Nauk Stosowanych WSGE w Józefowie i Społeczna Akademia Nauk w Łodzi). Dane dotyczące placówek wychowawczych i oświatowych funkcjonujących w powiecie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Placówki wychowawcze i oświatowe na terenie powiatu.

typ placówki	liczba	liczba dzieci/ uczniów	liczba pracowników
żłobek lub klub dziecięcy	24	445	80
placówki wychowania przedszkolnego	79	5 228	500
szkoły podstawowe	59	10 707	1 649
szkoły ponadpodstawowe	27	5 938	576

Dane Starostwa Powiatowego w Garwolinie.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców powiatu na temat oferty edukacyjnej szkół z terenu powiatu. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 1. Jaka jest według Pani/Pana jakość i adekwatność do potrzeb oferty edukacyjnej szkół w powiecie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta edukacyjna została dobrze oceniona przez ponad 30% ankietowanych, za dostateczną uznało ją 25,2% respondentów, opinię negatywną wyraziło ponad 20% badanych przy ok. 23,6% odpowiedziach, które nie wyrażały określonego zdania w tej kwestii.

8. KULTURA

Główną instytucją kultury w powiecie jest Powiatowe Centrum Kultury i Promocji w Miętnej. Realizuje ono zadania w obszarze edukacji kulturalnej, tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury i sztuki, zarówno regionalnej, jak i narodowej poprzez zachęcanie do współtworzenia oraz uczestnictwa w kulturze. Zadania, jakie stoją przed ośrodkiem, to m.in.: wychowanie poprzez sztukę, tworzenie warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego, gromadzenie, tworzenie i udostępnianie dóbr kultury. W zakresie działania PCKiP leży organizacja i realizacja koncertów, spektakli, przeglądów, festiwali oraz innych wydarzeń kulturalnych,

konkursów o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym; stwarzanie warunków do funkcjonowania oraz prowadzenie amatorskich ruchów artystycznych.

Istotną placówką kultury jest Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Garwolinie. Jej misją jest rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych, informacyjnych, edukacyjnych mieszkańców z wykorzystaniem zbiorów książkowych i nieksiążkowych, stosownie do wymagań różnych grup społecznych. Równie ważne jest przeciwdziałanie cyfrowemu wykluczeniu, wspieranie integracji społeczności lokalnej, budowanie pozytywnego wizerunku Biblioteki oraz ochrona i promowanie dorobku kulturowego regionu. Biblioteka organizuje lekcje biblioteczne i zajęcia edukacyjne, wykłady, prelekcje, spotkania autorskie, wystawy. Twórcy lokalni mają możliwość prezentowania swojej twórczości szerokiemu gronu odbiorców.

W skład sieci bibliotecznej w powiecie wchodzi ponadto Miejska Biblioteka Publiczna, 2 Miejsko-Gminne Biblioteki Publiczne, 10 Gminnych Bibliotek Publicznych oraz 13 Filii Bibliotecznych.

Na terenach wiejskich, funkcję centrów kultury pełnią świetlice wiejskie. Są to miejsca przeznaczone do spędzania wolnego czasu, rozwijania zainteresowań, organizowania zajęć dla dzieci i młodzieży, czy zebrań mieszkańców. Działalność świetlic wiejskich służy poprawie warunków życia mieszkańców sołectw i przyczynia się do integracji lokalnej społeczności. Dużą w tym rolę odgrywają Kół Gospodyń Wiejskich, których na terenie powiatu działa 136, zespołów ludowych (6, z czego w gminie Borowie 4), Ochotniczych Straży Pożarnych (99), Młodzieżowych i Dziecięcych Drużyn Pożarniczych (69), 8 orkiestr dętych, 17 szkolnych kół Caritas oraz drużyn harcerskich – ZHP i Skautów Europy.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Zadania w zakresie koordynacji, organizowania i upowszechniania imprez i wydarzeń sportowych i kulturalnych na terenie powiatu, poprzez dbanie o rozwój turystyki w regionie, promowanie aktywności fizycznej oraz kulturalnej, a także tworzenie warunków do rozwoju sportu, realizują: Powiatowy Ośrodek Sportu i Zarządzania Lokalami w Miętnej oraz Powiatowe Centrum Kultury i Promocji w Miętnej.

Obserwuje się coraz większe zainteresowanie uprawianiem sportu oraz szeroko pojętej aktywnej rekreacji, a infrastruktura sportowa i rekreacyjna oraz warunki przyrodnicze regionu stwarzają możliwości do aktywnego spędzania

czasu. W powiecie działa wiele organizacji pozarządowych, klubów sportowych, w tym 37 uczniowskich klubów sportowych.

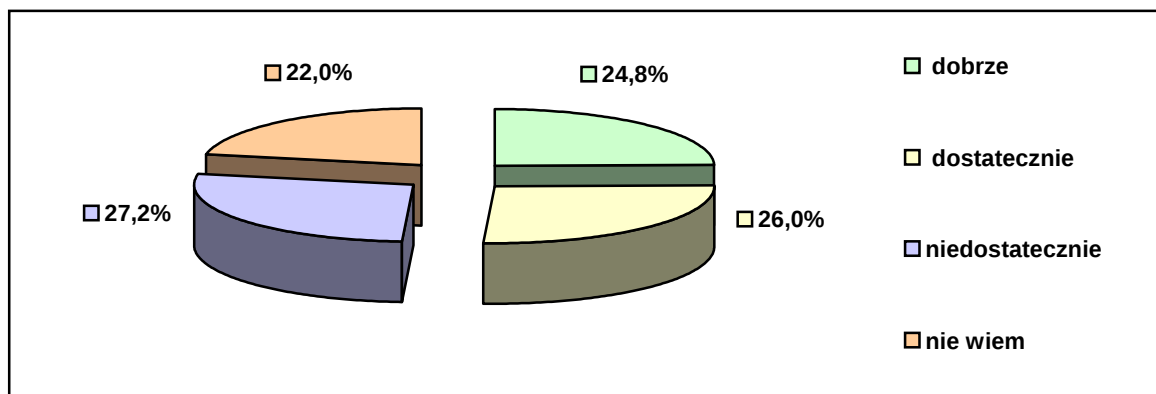
Na terenie powiatu znajduje się różnorodna infrastruktura sportowa i rekreacyjna, najważniejsze obiekty to m.in.:

1. kompleks sportowy w Powiatowym Ośrodku Sportu w Miętnej (boiska, w tym kryte – balon, pływalnia, strzelnica pneumatyczna i wirtualna);
2. stadion miejski w Garwolinie wraz z boiskami, bieżnią lekkoatletyczną, lodowiskiem i pływnią;
3. stadion miejski w Pilawie;
4. kompleks boisk sportowych przy OSP Wilga;
5. boisko lekkoatletyczne przy SP w Rudzie Talubskiej;
6. boisko wielofunkcyjne przy PSP w Michałowie;
7. kompleks sportowo-rekreacyjny w Parysowie;
8. skatepark w Garwolinie;
9. boisko sportowe w Uninie;
10. liczne „Orliki”, boiska, hale sportowe, sale gimnastyczne, siłownie, kręgielnie na terenie gmin powiatu.

Powiat garwoliński zachęca ciszą, świeżym powietrzem i malowniczym krajobrazem typowym dla Mazowsza. Baza agroturystyczna umożliwia spędzenie urlopu w kontakcie z naturą, oferując piękne lasy, jeziora czy jazdę konną. Dużą atrakcją jest Leśna Ścieżka Przyrodniczo-Kulturowa, położona w Leśnictwie Huta Garwolińska, prowadząca przez lasy, łąki, wokół stawów oraz przez wiekową aleję drzew. Ponadto na terenie powiatu znajduje się Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący prawobrzeżny fragment doliny Wisły.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców powiatu na temat oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do dzieci, młodzieży i rodzin z terenu powiatu. Rozkład odpowiedzi zilustrowano poniższym wykresem.

Wykres 2. Jak Pani/Pan ocenia ofertę spędzania czasu wolnego adresowaną do rodzin, dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie powiatu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta dotycząca spędzania czasu wolnego została dobrze lub dostatecznie oceniona przez ponad 50% ankietowanych, przy czym ponad 27% wyraziło opinię negatywną, a 22% wybrało odpowiedź „nie wiem”.

10. OCHRONA ZDROWIA

Na koniec 2024 r. w powiecie garwolińskim funkcjonowało 66 różnego rodzaju placówek ochrony zdrowia. Były to niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Znaczną ich część stanowiły te zapewniające świadczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Ponadto w powiecie funkcjonowały 3 szpitale dysponujące 188 łózkami.

Sytuacja w ochronie zdrowia na terenie powiatu jest powiązana ze zjawiskami występującymi na poziomie województwa, a także całego kraju. Problemy dotyczą m.in. niewystarczającej dostępności do świadczeń zdrowotnych, braków kadrowych personelu medycznego, niewystarczającego dofinansowania systemu ochrony zdrowia, niedostatecznej dostępności do innowacji oraz do szeregu usług leczenia ambulatoryjnego i szpitalnego. Istotnym problemem jest wadliwy system wyceny usług i procedur.

Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym wyrazili poczucie niezaspokojenia potrzeb w tym zakresie, bowiem ochronę zdrowia umieścili na pierwszym miejscu wśród obszarów wymagających zintensyfikowania działań.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych nadesłanych z Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie (Wydział Prewencji), w 2024 r. na terenie powiatu garwolińskiego stwierdzono ogółem 1 319 przestępstw, o 5 mniej niż w roku poprzednim i o 78 mniej niż w 2022 r. Jeśli chodzi o przestępczość wśród nieletnich mieszkańców powiatu,

to w 2024 r. odnotowano 19 takich czynów, o 3 więcej w stosunku do roku poprzedniego i o 6 więcej niż w 2022 r.

Wśród wszystkich stwierdzonych na terenie powiatu czynów najwięcej było przestępstw przeciwko mieniu (453), przestępstw przeciwko rodzinie i opiece (241) oraz przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (224). Szczegółowe dane na temat przestępczości w powiecie i w poszczególnych jego gminach zawierają poniższe tabele.

Tabela 13. Przestępstwa odnotowane w powiecie w latach 2022-2024

zakres danych	liczba przestępstw		
	2022	2023	2024
stwierdzono ogółem przestępstw:	1 397	1 324	1 319
w tym popełnionych przez nieletnich:	13	16	19
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:			
przeciwko życiu i zdrowiu	83	49	71
przeciwko wolności	5	12	28
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	264	230	224
przeciwko mieniu	459	450	453
przeciwko rodzinie i opiece	328	262	241
przeciwko wiarygodności dokumentów	24	22	17
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	13	18	19
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	42	25	38

Dane Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie.

Tabela 14. Przestępstwa odnotowane w gminach powiatu w latach 2022-2024

gmina	liczba przestępstw		
	2022	2023	2024
Garwolin (gmina miejska)	416	337	408
Łaskarzew (gmina miejska)	72	75	31
Pilawa (gmina miejsko-wiejska)	37	93	187
Żelechów (gmina miejsko-wiejska)	57	57	51
Maciejowice (gmina miejsko-wiejska)	72	64	19
Borowie (gmina wiejska)	34	45	59

Garwolin (gmina wiejska)	155	98	148
Górzno (gmina wiejska)	60	45	87
Łaskarzew (gmina wiejska)	51	37	29
Miastków Kościelny (gmina wiejska)	32	35	43
Parysów (gmina wiejska)	26	27	34
Sobolew (gmina wiejska)	106	71	86
Trojanów (gmina wiejska)	64	67	76
Wilga (gmina wiejska)	69	77	74

Dane Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie.

Najwięcej przestępstw odnotowano w gminie miejskiej Garwolin i w gminie miejsko-wiejskiej Pilawa. W gminach wiejskich: Borowie, Miastków Kościelny, Parysów i Trojanów liczba przestępstw na przestrzeni rozpatrywanego okresu rosła.

Według danych Sądu Rejonowego w Garwolinie – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach karnych i w sprawach rodzinnych i nieletnich prowadził w latach 2022-2024 wobec mieszkańców powiatu następujące dozory i nadzory kuratorskie:

Tabela 15. Dozory prowadzone w powiecie w latach 2022-2024

2022		2023		2024	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
695	628	654	606	613	570
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
23	23	26	26	27	27
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
107	104	102	100	96	93
warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
20	20	17	17	12	12

w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
140	138	154	153	161	161
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
405	343	355	310	317	277

Dane Sądu Rejonowego w Garwolinie.

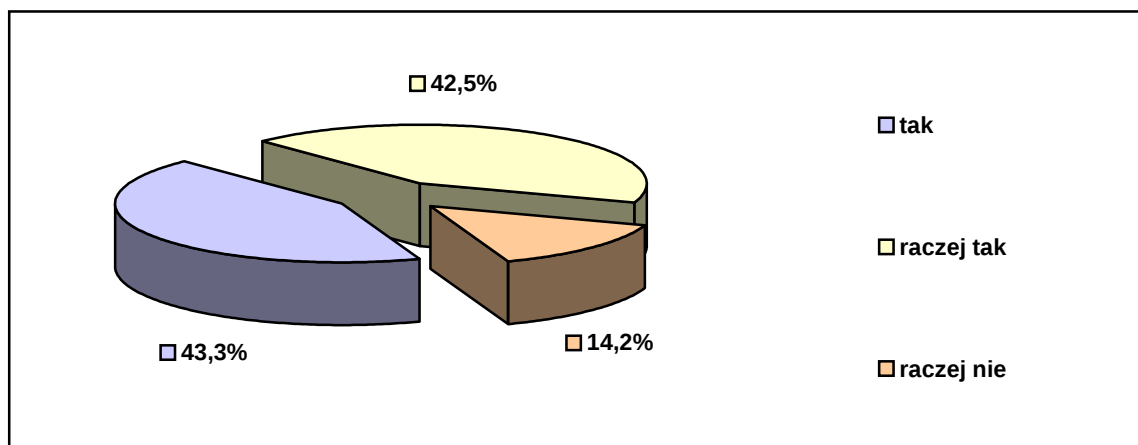
Tabela 16. Nadzory prowadzone w powiecie w latach 2022-2024

2022		2023		2024	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
181	978	176	939	201	1 001
w tym spraw					
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
35	71	45	74	33	55
w których rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
14	24	20	24	12	16
spraw nieletnich					
którzy dokonali czynu karalnego lub prezentowali przejawy demoralizacji					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
16		10		18	

Dane Sądu Rejonowego w Garwolinie.

Mieszkańców powiatu, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu ankietowym, zapytano o ich poczucie bezpieczeństwa w swoim miejscu zamieszkania. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienne odczucia zadeklarowało ponad 14% badanych. Respondentów zapytano również o działania, jakie ich zdaniem, należy prowadzić lub podjąć w celu zapobiegania przestępczości i poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. W odpowiedzi ankietowani postulowali szerokie edukowanie dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie zagrożeń. Ankietowani mieszkańcy chcieliby zwiększenia liczby patroli policyjnych i pełnienia przez nich całodobowych dyżurów. Postulowano również potrzebę przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, ograniczenia sprzedaży alkoholu oraz instalowania monitoringu w miejscach publicznych.

12. POMOC SPOŁECZNA I PIECZA ZASTĘPCZA, PROBLEMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

12.1. POMOC SPOŁECZNA W GMINACH

Zadania pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład powiatu garwolińskiego wykonuje czternaście ośrodków pomocy społecznej: Do ich podstawowych obowiązków należy: prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej, bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń, aktywizowanie

środowiska lokalnego oraz współpraca z instytucjami i organizacjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej zlokalizowanych w gminach powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Stan zatrudnienia w Ośrodkach Pomocy Społecznej w powiecie na koniec 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba pracowników ogółem	liczba pracowników socjalnych	liczba mieszkańców przypadająca na 1 pracownika socjalnego
1.	MOPS Garwolin	28	9	1 945
2.	MOPS Łaskarzew	9	3	1 538
3.	MGOPS Piława	12	4	2 719
4.	MGOPS Żelechów	9	3	2 698
5.	MGOPS Maciejowice	9	3	2 256
6.	GOPS Borowie	5	2	2 576
7.	GOPS Garwolin	8	3	4 522
8.	GOPS Górzno	5	3	2 240
9.	GOPS Łaskarzew	7	3	1 781
10.	GOPS Miastków Kościelny	7	3	1 577
11.	GOPS Parysów	7	3	1 374
12.	GOPS Sobolew	9	2	4 051
13.	GOPS Trojanów	9	4	1 817
14.	GOPS Wilga	6	3	1 725

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie garwolińskim.

Według przekazanych danych na koniec 2024 r. kadre ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu garwolińskiego stanowiło łącznie 130 zatrudnionych tam osób, w tym 48 pracowników socjalnych.

Przepisy prawa precyzują, kto i na jakich zasadach może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Tabela zamieszczona poniżej przedstawia szczegółowe dane dotyczące kwot wydatkowanych przez ośrodki pomocy społecznej na pomoc społeczną udzieloną mieszkańcom gmin powiatu garwolińskiego w 2024 r.

Tabela 18. Środki finansowe wydatkowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej na pomoc społeczną w 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	wysokość wydatków na pomoc społeczną w gminie ogółem (w zł)	wysokość wydatków na pomoc społeczną na 1 mieszkańca gminy (w zł)
1.	MOPS Garwolin	1 234 608,74	70 524,90
2.	MOPS Łaskarzew	993 503,46	215 277,02
3.	MGOPS Pilawa	8 092 140,28	744 104,85
4.	MGOPS Żelechów	647 413,00	79 976,89
5.	MGOPS Maciejowice	525 495,00	77 632,58
6.	GOPS Borowie	201 939,00	39 196,23
7.	GOPS Garwolin	494 672,00	36 466,78
8.	GOPS Górzno	610 570,92	90 858,76
9.	GOPS Łaskarzew	1 368 242,21	256 129,20
10.	GOPS Miastków Kościelny	601 427,83	127 098,01
11.	GOPS Parysów	768 819,19	186 470,81
12.	GOPS Sobolew	4 243 978,00	523 753,91
13.	GOPS Trojanów	373 826,48	51 420,42
14.	GOPS Wilga	1 104 259,13	213 342,17

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie garwolińskim.

Wielkość środków finansowych przeznaczonych w 2024 r. na pomoc społeczną w poszczególnych gminach na terenie powiatu garwolińskiego była zróżnicowana. Stanowi ona wypadkową różnych czynników. Po części może wynikać z zamożności konkretnej jednostki samorządu terytorialnego, która jest w stanie wyasygnować mniej lub więcej pieniędzy na wsparcie, a po części jest odzwierciedleniem występującego na danym terenie ubóstwa mieszkańców oraz realnych potrzeb będących następstwem takiej sytuacji. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z zakresu pomocy społecznej w 2024 r. w gminach powiatu.

Tabela 19. Beneficjenci pomocy społecznej w gminach powiatu w 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
1.	MOPS Garwolin	599	307	752
2.	MOPS Łaskarzew	145	100	227
3.	MGOPS Pilawa	167	124	234
4.	MGOPS Żelechów	138	88	184

5.	MGOPS Maciejowice	102	65	160
6.	GOPS Borowie	68	37	103
7.	GOPS Garwolin	173	105	289
8.	GOPS Górzno	192	131	385
9.	GOPS Łaskarzew	126	91	190
10.	GOPS Miastków Kościelny	109	60	184
11.	GOPS Parysów	100	71	166
12.	GOPS Sobolew	97	75	149
13.	GOPS Trojanów	205	12	357
14.	GOPS Wilga	87	87	205

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie garwolińskim.

Liczba beneficjentów ośrodków pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu była zróżnicowana, podobnie jak wielkość środków finansowych przeznaczanych na pomoc społeczną. Najwięcej osób korzystających ze wsparcia w 2024 r. odnotowano w gminie miejskiej Garwolin. Generalnie liczba mieszkańców powiatu garwolińskiego objętych pomocą społeczną w 2024 r. wyniosła 3 200. Zasadnicze powody korzystania ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu w 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	ubóstwo	potrzeba ochrony macierzyństwa	bezrobocie	niepełnosprawność	długotrwała lub ciężka choroba	bezzadność w spraw. opiekuńczo-wych.	przemoc domowa	alkoholizm	bezdomność	trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu	narkomania	zdarzenie losowe
1.	MOPS Garwolin	386	244	346	203	288	243	20	68	1	17	9	1
2.	MOPS Łaskarzew	137	25	146	53	67	46	-	-	-	-	-	-
3.	MGOPS Pilawa	63	14	63	23	45	34	-	10	-	2	-	2
4.	MGOPS Żelechów	85	38	47	29	59	25	4	2	-	2	-	-
5.	MGOPS Maciejowice	64	9	44	87	44	53	11	29	-	-	1	2
6.	GOPS Borowie	17	81	38	41	53	24	-	3	-	-	-	-
7.	GOPS Garwolin	109	118	124	46	100	97	2	79	4	-	-	1

8.	GOPS Górzno	94	223	78	91	136	5	-	10	3	-	-	4
9.	GOPS Łaskarzew	90	30	27	84	53	19	3	1	1	1	-	-
10.	GOPS Miastków Kościelny	82	59	49	66	132	4	12	39	2	1	-	-
11.	GOPS Parysów	23	92	59	68	52	3	-	9	2	2	1	1
12.	GOPS Sobolew	48	22	30	39	33	4	-	2	3	5	1	3
13.	GOPS Trojanów	276	-	50	-	177	6	-	6	-	2	-	3
14.	GOPS Wilga	129	45	47	44	44	35	1	2	3	2	-	-

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie garwolińskim.

Najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu garwolińskiego w 2024 r. były ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem z tych powodów wyniosła odpowiednio 1 603, 1 283 i 1 148. Ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, jak i bezrobocie stanowiły główną przyczynę udzielania pomocy w gminie miejskiej Garwolin. Kolejne ważne powody przyznawania pomocy w gminach powiatu garwolińskiego, to: potrzeba ochrony macierzyństwa (1 000 osób w rodzinach), niepełnosprawność (874 osoby w rodzinach) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (598 osób w rodzinach). Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie wpływały na formę wsparcia udzielanego przez ośrodki pomocy społecznej. Najczęściej były to: zasiłki okresowe, zasiłki stałe, zasiłki celowe i w naturze, posiłek, którym obejmowano głównie dzieci, oraz usługi opiekuńcze.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci **asystenta rodziny**. Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej; rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej; rodzin, u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Zadaniem asystenta rodziny jest całościowe wspieranie rodziny wychowującej dzieci, zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także poprzez pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności. Bardzo ważnym jest indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, co służy rozwojowi

kompetencji wszystkich jej członków. Rodzina bowiem jest podstawowym środowiskiem, które powinno gwarantować dzieciom bezpieczeństwo emocjonalne, dawać im poczucie więzi i doświadczenia niezbędne dla ich prawidłowego rozwoju. Zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, powodujące groźne dysfunkcje, takie jak uzależnienia, przemoc, zaniedbanie, bezradność, mogą prowadzić do konieczności objęcia dzieci opieką zastępczą. Jednym z narzędzi pracy z rodziną w takiej sytuacji jest wprowadzenie do niej asystenta.

W związku z wejściem w życie dnia 1 stycznia 2017 r. ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „**Za życiem**” do kręgu odbiorców usług asystenta rodziny doszły także kobiety w ciąży, ich rodziny oraz rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Pomoc tym osobom i rodzinom polega m.in. na koordynowaniu poradnictwa i wsparcia możliwego do uzyskania ze strony różnych instytucji.

Asystent rodziny powinien mieć warunki do własnego rozwoju, sprawdzenia i wzmacniania swoich kompetencji oraz poszerzania wiedzy. Niezależnie bowiem od formy zatrudnienia, asystent rodziny jest pracownikiem jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, jednostki gminnej lub jednostki pracującej na zlecenie gminy. Ma więc takie same prawa i obowiązki, jak pozostali pracownicy oraz prawo do ochrony przewidzianej dla pracowników wykonujących zadania publiczne.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Praca asystenta nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie tej samej gminy. Nie może on też prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Dane szczegółowe dotyczące pracy asystentów rodziny w gminach powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Asystenci rodziny w gminach powiatu na koniec 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)
1.	MOPS Garwolin	2	12	20	32	135 539,66
2.	MOPS Łaskarzew	1	7	21	32	27 457,96
3.	MGOPS Pilawa	1	19	30	30	99 710,17
4.	MGOPS Żelechów	1	14	34	37	77 341,00
5.	MGOPS Maciejowice	0	0	0	0	0
6.	GOPS Borowie	1	7	24	31	22 646,00
7.	GOPS Garwolin	1	9	21	39	41 494,42
8.	GOPS Górzno	1	6	22	7,3	18 750,00
9.	GOPS Łaskarzew	1	6	14	65	16 800,00
10.	GOPS Miastków Kościelny	1	10	24	30	65 434,00
11.	GOPS Parysów	1	10	21	27	92 076,63
12.	GOPS Sobolew	1	11	30	28	88 036,00
13.	GOPS Trojanów	1	6	14	25	42 159,00
14.	GOPS Wilga	0	0	0	0	0

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie garwolińskim.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminach powiatu zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 22. Karta Dużej Rodziny w gminach powiatu w 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba wydanych kart	liczba rodzin korzystających ze wsparcia w ramach KDR	liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem
1.	MOPS Garwolin	241	1 286	2 072
2.	MOPS Łaskarzew	55	18	24
3.	MGOPS Pilawa	128	1 004	1 433
4.	MGOPS Żelechów	81	36	36
5.	MGOPS Maciejowice	45	20	15
6.	GOPS Borowie	68	24	30
7.	GOPS Garwolin	186	35	160
8.	GOPS Górzno	102	45	43
9.	GOPS Łaskarzew	34	25	67
10.	GOPS Miastków Kościelny	61	26	24
11.	GOPS Parysów	81	25	566
12.	GOPS Sobolew	145	32	70
13.	GOPS Trojanów	78	30	36
14.	GOPS Wilga	56	28	26

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie garwolińskim.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej Ośrodki Pomocy Społecznej przyznawały mieszkańcom gmin **świadczenia rodzinne**. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 23. Świadczenia rodzinne w gminach powiatu w 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba osób, którym przyznano świadczenie	łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)
1.	MOPS Garwolin	14 527	5 883 093,81
2.	MOPS Łaskarzew	197	1 983 214,04
3.	MGOPS Pilawa	260	3 909 720,43
4.	MGOPS Żelechów	388	3 346 797,00
5.	MGOPS Maciejowice	285	2 548 102,00
6.	GOPS Borowie	284	2 092 079,39
7.	GOPS Garwolin	434	4 252 093,82
8.	GOPS Górzno	217	3 215 521,57
9.	GOPS Łaskarzew	187	2 334 461,26
10.	GOPS Miastków Kościelny	135	1 497 031,20

11.	GOPS Parysów	114	133 533,00
12.	GOPS Sobolew	636	2 921 416,00
13.	GOPS Trojanów	193	2 935 435,91
14.	GOPS Wilga	241	1 803 054,78

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie garwolińskim.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia rodzinne w poszczególnych gminach powiatu była zróżnicowana, podobnie jak wielkość środków finansowych przeznaczanych ten cel. Najwięcej osób korzystających ze świadczeń rodzinnych w 2024 r. odnotowano w gminie miejskiej Garwolin.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W 2024 r. w gminach powiatu garwolińskiego przyznano łącznie 8 takich świadczeń.

W ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**” z pomocy skorzystało łącznie 1 258 dzieci i 718 osób dorosłych z terenu gmin powiatu garwolińskiego w 2024 r. Uzupełnieniem tego programu jest działalność Siedleckiego Banku Żywności, który poprzez swoje dwa punkty zlokalizowane na terenie powiatu w Miętnej i Górkach rokrocznie wydaje żywność dla ok. 3 000 potrzebujących mieszkańców powiatu, którzy otrzymują specjalne skierowanie ze swoich OPS-ów.

Ośrodki Pomocy Społecznej udzielały także wsparcia w formie świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminach powiatu w 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	liczba przyznanych świadczeń	wielkość wydatków na świadczenia (zł)
1.	MOPS Garwolin	76	1 147	485 432,00
2.	MOPS Łaskarzew	27	332	153 066,02
3.	MGOPS Pilawa	24	537	228 162,98
4.	MGOPS Żelechów	30	421	198 330,00
5.	MGOPS Maciejowice	16	381	146 428,00
6.	GOPS Borowie	7	13	62 466,16
7.	GOPS Garwolin	32	46	227 810,00
8.	GOPS Górzno	7	14	42 950,00
9.	GOPS Łaskarzew	10	183	78 650,00
10.	GOPS Miastków Kościelny	11	87	41 996,24
11.	GOPS Parysów	5	141	65 550,00
12.	GOPS Sobolew	16	284	125 217,00
13.	GOPS Trojanów	6	98	790 791,00
14.	GOPS Wilga	19	244	100 653,56

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie garwolińskim.

Funkcjonowanie w gminach Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej reguluje ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę osób doznających przemocy domowej, w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty”. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele policji, Ośrodka Pomocy Społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, prokuratury czy organizacji pozarządowych. Głównym celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych przemocą. Dane dotyczące funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach powiatu garwolińskiego prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 25. Działalność Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach powiatu w 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba członków ZI	liczba spotkań ZI w ciągu roku	liczba spotkań grup roboczych ZI	liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	liczba złożonych do ZI formularzy „Niebieskie Karty”	w tym sporządzonych przez Policję	liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”	liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	liczba spraw sądowych	zakończonych wyrokiem
1.	MOPS Garwolin	11	6	196	45	45	41	25	7	0	0
2.	MOPS Łaskarzew	8	6	60	11	4	3	9	7	0	0
3.	MGOPS Pilawa	11	4	87	23	23	20	22	14	1	1
4.	MGOPS Żelechów	5	10	114	17	17	13	16	5	0	0
5.	MGOPS Maciejowice	10	7	22	9	11	9	6	6	0	0
6.	GOPS Borowie	10	6	50	12	12	7	10	4	0	0
7.	GOPS Garwolin	7	6	81	33	29	24	17	0	0	0
8.	GOPS Górzno	9	6	65	17	12	9	12	5	2	2
9.	GOPS Łaskarzew	7	6	6	45	7	7	4	3	1	0
10.	GOPS Miastków Kościelny	7	12	54	12	12	12	0	13	0	0
11.	GOPS Parysów	9	6	55	1	13	13	15	5	8	3
12.	GOPS Sobolew	6	15	0	13	15	13	4	3	0	0
13.	GOPS Trojanów	6	20	48	20	18	6	16	7	0	0
14.	GOPS Wilga	8	27	19	16	22	19	20	14	0	0

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie garwolińskim.

12.2. POMOC SPOŁECZNA W POWIECIE

Pomoc społeczną w powiecie garwolińskim realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie. Jednostka ta wykonuje m.in. zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. PCPR udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową. Oferuje bezpłatne poradnictwo psychologiczne i rodzinne. Nie prowadzi jeszcze działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. PCPR współpracuje również z ośrodkami pomocy społecznej,

placówkami systemu oświaty oraz innymi instytucjami, stowarzyszeniami i jednostkami pomocowymi.

Na koniec 2024 r. kadrę PCPR-u w Garwolinie stanowiło 14 pracowników, w tym dyrektor, zastępca dyrektora, księgowa, 6 osób w pieczy zastępczej, 3 osoby w zespole rehabilitacji osób z niepełnosprawnością, 3 osoby w zespole do orzekania o niepełnosprawności oraz zatrudnieni na umowę zlecenie: radca prawny, informatyk, psycholog, orzecznicy. Dla lepszego funkcjonowania centrum winny jeszcze być zatrudnione dodatkowe osoby do obsługi pieczy zastępczej, zespołu do orzekania o niepełnosprawności oraz psychologów i lekarzy orzecznicy.

Infrastruktura socjalna

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne, ich wykaz i szczegółowe informacje zawierają zestawienia zamieszczone poniżej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie
Podmiot prowadzący: Starostwo Powiatowe w Garwolinie
Zakres oferowanych usług: PCPR wykonuje zadania Powiatu Garwolińskiego (w tym administracji rządowej) w zakresie pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy domowej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych oraz inne określone przepisami prawa.
Kategoria klienta: - dzieci całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodziców, - rodziny zastępcze, - wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze po ukończeniu 18. roku życia lub po ukończeniu szkoły, w której rozpoczęli naukę przed osiągnięciem pełnoletności, - rodzice biologiczni dzieci trafiających do pieczy zastępczej, - osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny, - osoby niesamodzielne wymagające umieszczenia w domach pomocy społecznej oraz w ośrodkach wsparcia, - cudzoziemcy, - osoby doznające przemocy domowej, - sprawcy przemocy, - osoby dotknięte szeroko rozumianym kryzysem.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Miętnej prowadzony przez Powiat Garwoliński
Zakres oferowanych usług: niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym intelektualnie i chorym psychicznie, zaspokajanie ich potrzeb w zakresie edukacji, rehabilitacji, prowadzenie terapii zajęciowej.
Kategoria klienta: beneficjenci pomocy społecznej
Liczba osób objętych wsparciem w 2024 r. – 56.

Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Życzynie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek

Zakres oferowanych usług: kompleksowe zaspokajanie potrzeb bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych zgodnie z obowiązującym standardem, z uwzględnieniem intymności, godności, poczucia bezpieczeństwa oraz stopnia sprawności fizycznej i psychicznej mieszkańców. Rehabilitacja społeczna.

Kategoria klienta: kobiety z niepełnosprawnością intelektualną.

Liczba osób objętych wsparciem w 2024 r. – 74.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Miętnem prowadzony przez Zarząd Oddziału Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Warszawie

Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami, terapia zajęciowa.

Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Liczba osób objętych wsparciem w 2024 r. – 30.

Warsztat Terapii Zajęciowej „Emaus” w Żelechowie prowadzony przez Caritas Diecezji Siedleckiej

Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami, terapia zajęciowa.

Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Liczba osób objętych wsparciem w 2024 r. – 40.

Ośrodek Pomocy Dziecku „Zielone Izdebno” 1 – placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego prowadzona przez Powiat Garwoliński

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka i wychowywanie dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodziców.

Kategoria klienta: dzieci i młodzież.

Liczba osób objętych wsparciem w 2024 r. – 24.

Ośrodek Pomocy Dziecku „Zielone Izdebno” 2 – placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego prowadzona przez Powiat Garwoliński

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka i wychowywanie dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodziców.

Kategoria klienta: dzieci i młodzież.

Liczba osób objętych wsparciem w 2024 r. – 18.

Całodobowa opieka w Domach Pomocy Społecznej

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domach pomocy społecznej. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób należy do zadań powiatu.

Dane dotyczące liczby osób przebywających i oczekujących na miejsce w DPS przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Osoby przebywające i oczekujące na umieszczenie w DPS w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób oczekujących na miejsce w DPS	0	0	1
liczba osób przebywających w DPS	90	95	99

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

Doradztwo metodyczne dla kadry jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu

W ramach doradztwa metodycznego PCPR w Garwolinie na bieżąco współpracuje z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej z terenu powiatu w zakresie wymiany informacji i doświadczeń zawodowych oraz koordynacji realizowanych zadań.

Dziecko pozbawione opieki rodziny

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku opiekę, wychowanie i możliwości rozwoju odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. Przyjęcie dziecka do rodziny zastępczej następuje najczęściej bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej ustaje z mocy prawa w momencie osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Wychowankowie mają możliwość pozostania w rodzinie do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia. Dane na temat typów rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie w analizowanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Rodziny zastępcze w powiecie w latach 2022-2024

typ rodziny zastępczej	liczba rodzin			liczba dzieci umieszczonych w rodzinach		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
rodzina spokrewniona z dzieckiem	53	53	54	78	81	83
rodziny niezawodowe	32	32	33	45	45	47
rodziny zastępcze zawodowe	2	2	2	10	9	8
ogółem	87	87	89	133	135	138

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

W latach 2022-2023 liczba rodzin zastępczych w powiecie utrzymywała się na tym samym poziomie, natomiast w 2024 r. nieznacznie wzrosła. Liczba umieszczanych w rodzinach zastępczych dzieci w analizowanym okresie systematycznie rosła.

W latach 2022-2024 wartość środków finansowych przeznaczonych na rodziny zastępcze zwiększała się. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Środki finansowe przeznaczone na rodziny zastępcze w powiecie w latach 2022-2024

wysokość środków ogółem w poszczególnych latach		
2022	2023	2024
1 200 715 zł	1 293 017 zł	1 663 181 zł

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

Dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się również opiekę i wychowanie w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, rodzinnego i socjalizacyjnego. Dziecko może zostać umieszczone zarówno w placówce opiekuńczo-wychowawczej właściwej dla jego miejsca zamieszkania, jak również działającej w innym powiecie. W tym drugim wypadku powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi wydatki na jego utrzymanie na podstawie porozumienia zawartego z powiatem prowadzącym placówkę. Dane szczegółowe dotyczące dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Dzieci z terenu powiatu po raz pierwszy umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej

zakres danych		2022	2023	2024
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej		14	31	24
w tym:	na terenie powiatu	14	28	19
	poza powiatem	-	3	5
liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka		-	-	-
liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej		6	21	16
w tym:	na terenie powiatu	6	14	14
	poza powiatem	-	7	2
liczba dzieci umieszczonych w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym		-	2	1
ogółem		20	54	41

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu oraz opuszczającej dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, udzielana jest pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Wsparcie to polega na: pracy socjalnej, wyznaczeniu opiekuna osoby usamodzielniającej się, opracowaniu indywidualnego programu usamodzielnienia, udzieleniu pomocy w znalezieniu zatrudnienia, przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, przyznaniu pomocy na usamodzielnienie, na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie oraz na udzieleniu pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze, którzy z różnych względów nie mogą powrócić do domów rodzinnych.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące liczby dzieci usamodzielnionych oraz form wsparcia udzielonego dzieciom usamodzielnianym w latach 2022-2024 na terenie powiatu.

Tabela 30. Dzieci usamodzielnione w powiecie w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba dzieci usamodzielnionych z rodzin zastępczych	18	15	19
liczba dzieci usamodzielnionych z placówek	10	10	9
ogółem	28	25	28

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

Tabela 31. Formy pomocy udzielanej dzieciom usamodzielnionym

forma pomocy	liczba dzieci usamodzielnionych objętych różnymi formami pomocy		
	2022	2023	2024
pomoc na kontynuowanie nauki	21	22	23
pomoc na usamodzielnienie	10	8	10
pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	5	4	4
pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

Tabela 32. Środki finansowe przeznaczone na pomoc dzieciom usamodzielnionym

zakres danych	2022	2023	2024
wielkość środków (w zł)	156 128,00	193 454,00	227 320,00

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

Wielkość wydatków poniesionych na pomoc świadczoną dzieciom usamodzielnionym wzrastała w analizowanym okresie.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Dzieci i młodzież szkolną z terenu powiatu obejmuje swoim wsparciem Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Garwolinie. W roku szkolnym 2023/2024 Poradnia udzieliła różnych form wsparcia dzieciom, młodzieży z terenu powiatu i ich rodzinom. Poniższe tabele przedstawiają dane szczegółowe dotyczące pracy Poradni.

Tabela 33. Formy wsparcia udzielanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną

formy pomocy udzielanej dzieciom i młodzieży	liczba dzieci i młodzieży
porady	1 762
konsultacje	50
indywidualne porady zawodowe na podstawie badań	63
warsztaty	531
badania przesiewowe mowy	305
terapia logopedyczna	69

terapia pedagogiczna	32
terapia psychologiczna i psychoterapia	25
trening umiejętności społecznych	31
zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień	171
badania przesiewowe pod kątem specyficznych trudności w uczeniu się	158
program „Za życiem”	73
zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu	36

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Garwolinie.

Tabela 34. Formy wsparcia udzielanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną

formy pomocy udzielanej rodzicom	liczba rodziców
porady	1 994
konsultacje	106
prelekcje	625
warsztaty	129
terapia rodzin	30
szkoła dla rodziców	8

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Garwolinie.

Pomoc dla cudzoziemców

Indywidualnym programem integracji zostało objętych ośmiu cudzoziemców (pięcioro narodowości ukraińskiej i trzech narodowości afgańskiej), którym decyzją Szefa do Spraw Cudzoziemców udzielono ochrony uzupełniającej. Koszt realizacji programów w 2024 r. wyniósł 58 377 zł. Łącznie wypłacono 63 świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego.

13. SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Informacje o skali problemu, jakim jest niepełnosprawność w gminach należących do powiatu garwolińskiego, dostarczają

dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych nadesłanych przez funkcjonujące na terenie powiatu ośrodki pomocy społecznej wynika, że w 2024 r. niepełnosprawność była w poszczególnych ośrodkach pod względem liczby przyznanych świadczeń znaczącym powodem przyznawania pomocy społecznej. Dane w tym zakresie prezentuje tabela.

Tabela 35. Świadczenia z powodu niepełnosprawności przyznane w gminach powiatu w 2024 r.

lp.	nazwa jednostki	liczba przyznanych świadczeń z powodu niepełnosprawności oraz miejsce pod względem kolejności przyznania pomocy
1.	MOPS Garwolin	203 – 6
2.	MOPS Łaskarzew	53 – 4
3.	MGOPS Pilawa	23 – 6
4.	MGOPS Żelechów	29 – 5
5.	MGOPS Maciejowice	87 – 1
6.	GOPS Borowie	41 – 3
7.	GOPS Garwolin	46 – 8
8.	GOPS Górzno	91 – 4
9.	GOPS Łaskarzew	84 – 2
10.	GOPS Miastków Kościelny	66 – 3
11.	GOPS Parysów	68 – 2
12.	GOPS Sobolew	39 – 2
13.	GOPS Trojanów	28 – 3
14.	GOPS Wilga	44 – 4

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie garwolińskim.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Do orzecznictwa w zakresie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności powołany jest Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Dane dotyczące wydanych przez Zespół orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dotyczące mieszkańców powiatu garwolińskiego przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 36. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom do lat 16	201	240	222

liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych osobom powyżej 16 roku życia	729	781	897
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	166	192	209
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	326	340	388
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	219	215	247

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Garwolinie.

W przypadku osób z niepełnosprawnościami szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja, w tym rehabilitacja społeczna. Ma ona na celu przede wszystkim umożliwianie osobom dotkniętym niepełnosprawnościami uczestnictwa w życiu społecznym.

Poniższe tabele zawierają informacje dotyczące liczby osób objętych różnymi formami rehabilitacji społecznej oraz wielkości środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w powiecie.

Tabela 37. Beneficjenci różnych form rehabilitacji społecznej w latach 2022-2024

rodzaj formy wsparcia	liczba beneficjentów					
	2022		2023		2024	
	dzieci i młodzież	dorośli	dzieci i młodzież	dorośli	dzieci i młodzież	dorośli
turnusy rehabilitacyjne	18	36	19	22	24	25
zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze	35	116	37	143	45	197
likwidacja barier architektonicznych	10	20	10	16	8	18
zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny	-	13	6	18	9	25
tworzenie i działanie WTZ	-	70	-	70	-	70
finansowanie kosztów szkoleń organizowanych przez kierownika PUP	-	-	-	1	-	-

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

Tabela 38. Środki finansowe przeznaczone na różne formy rehabilitacji społecznej w latach 2022-2024

forma wsparcia	wysokość środków (w zł)					
	2022		2023		2024	
	dzieci i młodzież	dorośli	dzieci i młodzież	dorośli	dzieci i młodzież	dorośli
turnusy rehabilitacyjne	29 272	98 338	38 497	91 780	53 449	124 427,
dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze	124.082	234.104	106 276,6 0	365 443,9 4	159 191,0 1	396 119,9 9

dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	42 291	99 389	65 200	62 684	46 500	123 118,5 0
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	0	29 620	10 915,98	37 072,01	20 850	49 680
dofinansowanie kosztów tworzenia i działania WTZ	-	2 014 180	-	2 294 138	-	2 620 800
finansowanie kosztów szkoleń organizowanych przez kierownika PUP	-	-	-	11 000	-	-

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

Pracownicy PCPR udzielają osobom z niepełnosprawnościami, ich rodzinom oraz pracodawcom porad i informacji na temat możliwości uzyskania pomocy, regulacji prawnych i programów adresowanych do tej grupy osób. PCPR realizuje finansowany ze środków PFRON program „Aktywny samorząd”. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji. Kolejny realizowany przez PCPR program to „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” (482 974,19 zł, 25 osób), który zakłada pomoc w otwarciu się osób z niepełnosprawnością na otaczający ich świat – asystent pomaga w codziennych czynnościach życiowych, ale też wspomaga w uczestniczeniu w życiu kulturalnym i społecznym (np. wyjścia do kina, teatru, nauka gry na gitarze, spacer, wycieczki, treningi). Popularność tego rządowego programu rośnie z roku na rok, zwłaszcza że jest on dla osób z niepełnosprawnością, jak i dla gmin i powiatów, całkowicie bezpłatny, o czym świadczy skokowo rosnąca liczba JST z terenu powiatu garwolińskiego przystępujących do realizacji usług asystenckich, co pokazuje poniższa tabela.

Tabela 39. Osoby z terenu powiatu korzystające z rządowego programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób dorosłych	35	62	89
liczba dzieci	24	26	25
liczba gmin realizujących program	5+starostwo	7+starostwo	9+starostwo

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie i OPS-ów.

Innym rządowym programem, również w swoim założeniu bezpłatnym, który skierowany jest bezpośrednio do rodziców/opiekunów osób z niepełnosprawnością jest „Opieka wytchnieniowa”. Daje on możliwość wytchnienia w sprawowaniu opieki nad osobami z niepełnosprawnością w formie dziennej lub całodobowej. Powiat garwoliński w roku 2025 przystąpił do tego programu, a rosnące nim zainteresowanie pokazuje poniższa tabela.

Tabela 40. Osoby z terenu powiatu korzystające z rządowego programu Opieka Wytchnieniowa w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób dorosłych	9	16	27
liczba dzieci	10	15	25
liczba gmin realizujących program	4	7	8

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie i OPS-ów.

Osoby z niepełnosprawnością, także z powiatu, czekają na ustawowe uregulowanie asystentury, która już miała być uczyniona obowiązującym prawem. Obecne ww. programy „AoozN” i „OW” są ogłaszane corocznie i ponadto środki przeznaczone na nie do jednostek samorządu terytorialnego są zbyt małe, by w pełni spełnić oczekiwania osób z niepełnosprawnością i ich rodzin. Uzupełnieniem pomocy dla tej grupy społeczeństwa są inne programy i usługi realizowane przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu: „Opieka 75+”, usługi sąsiedzkie, usługi opiekuńcze. Nie w każdej gminie jednak jest oferowana taka pomoc i wiąże się ona ze współpłatnością za usługi.

Duży problem dla osób z niepełnosprawnością stanowi także ograniczony dostęp do usług rehabilitacyjnych – na refundowane z NFZ trzeba długo czekać, a te bez refundacji są drogie i wielu osób po prostu nie stać na nie.

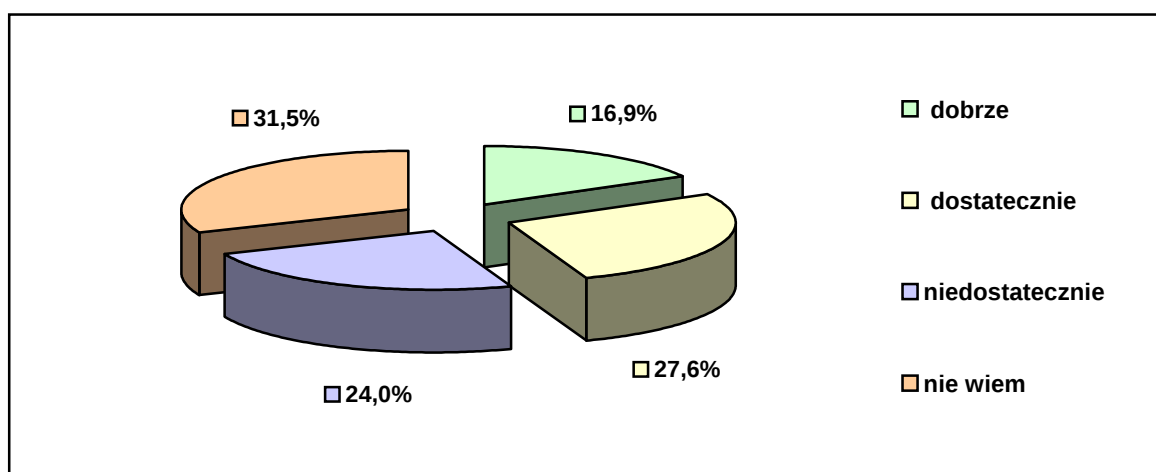
Ze środków PFRON-u finansowana jest działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej w Miętnej i Żelechowie, w których ważnych umiejętności życiowych uczy się 70 wychowanków. Celem działalności WTZ jest poprawa zaradności osobistej i sprawności psychofizycznej uczestników oraz przygotowanie do samodzielnej egzystencji w społeczeństwie. Zajęcia terapeutyczne prowadzone są w różnych pracowniach.

W ramach programu „Program wyrównywania różnic między regionami III” dokonano zakupu autobusu dostosowanego do przewozu 21 osób z niepełnosprawnościami, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Na terenie powiatu działa Środowiskowy Dom Samopomocy – dzienny ośrodek wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Ośrodek posiada siedzibę w Miętnej. Dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych (pozbawione barier architektonicznych), wyposażony w niezbędny sprzęt służący rehabilitacji społecznej i ruchowej, zapewniający rehabilitację łącznie 50 osobom z terenu powiatu. W Środowiskowym Domu Samopomocy prowadzone są grupowe bądź indywidualne zajęcia, których celem jest rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, zwłaszcza kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności zawodowej, leczenia i rehabilitacji.

Respondentów badania ankietowego poproszono o wyrażenie opinii na temat prowadzonych w powiecie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. 44,5% badanych pozytywnie ocenia te działania. Rozkład opinii ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane na terenie powiatu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zapytano również o działania, jakie należałoby podjąć, by skuteczniej pomagać osobom z niepełnosprawnościami w powiecie. Ankietowani podkreślali potrzebę ułatwienia dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych. Pojawiały się odpowiedzi o potrzebie organizowania miejsc spotkań oraz zajęć i warsztatów dla osób z niepełnosprawnością. Za ważne uznano zapewnienie miejsc pracy tym osobom, które chcą i są w stanie pracować. Podnoszono też kwestię likwidacji barier architektonicznych i postulowano usprawnienie przekazu informacji ważnych dla osób z niepełnosprawnością oraz zorganizowanie fundacji i grup wsparcia.

14. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej powiatu garwolińskiego wynika, że w latach 2022-2024 r. rosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Wzrastał też udział tej grupy wiekowej w ogólnej liczbie ludności powiatu, pozostając na wysokim poziomie w rozpatrywanym okresie. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 41. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności powiatu w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba mieszkańców powiatu ogółem	109 384	108 245	107 973
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	19 837	19 410	20 274
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności powiatu	18,1%	17,9%	18,8%

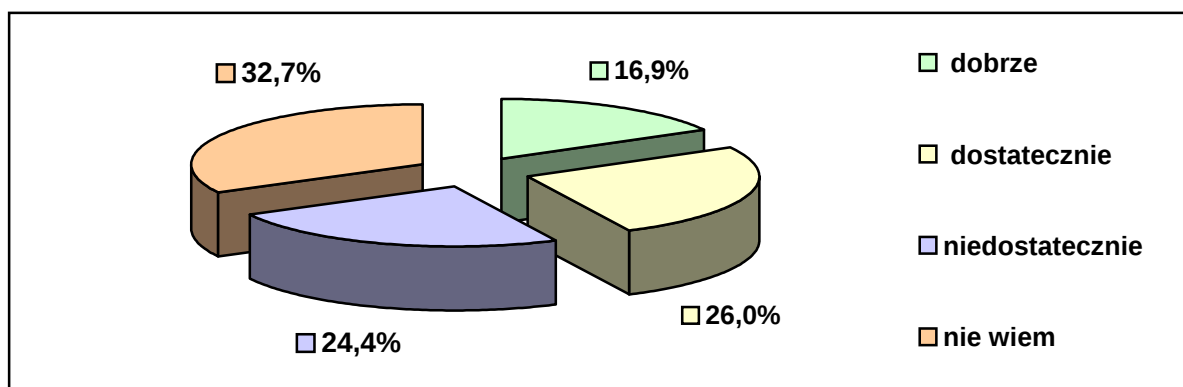
Dane Starostwa Powiatowego w Garwolinie i Głównego Urzędu Statystycznego.

Analizując dane należy stwierdzić, iż społeczność powiatu garwolińskiego wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym w kraju tendencje starzenia się społeczeństwa. Moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny zobligowane są rodziny, niemniej ta sytuacja jest istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług w większym stopniu do potrzeb osób starszych, często niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności ośrodki pomocy społecznej świadczą m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych, sformułowano pytanie odnoszące się do działań na rzecz tej grupy wiekowej prowadzonych w powiecie. Ponad 42% ankietowanych pozytywnie ocenia działania na rzecz osób starszych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób starszych realizowane na terenie powiatu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy wypowiadający się w badaniu ankietowym uznali, że dotychczasowe wsparcie dla osób starszych wymaga intensyfikacji działań. W odpowiedziach na pytanie, jakie konkretne działania należałoby podjąć, by skuteczniej pomagać osobom starszym zamieszkałym na terenie powiatu, przede wszystkim poruszano problem dostępu do opieki medycznej (ze szczególnym uwzględnieniem opieki specjalistycznej oraz rehabilitacji).

W wypowiedziach zwracano uwagę na potrzebę wzbogacenia oferty w zakresie spędzania wolnego czasu. Wskazywano także na potrzebę zwiększenia zakresu usług opiekuńczych i świadczenia opieki całodobowej. Zdaniem ankietowanych, należałoby podjąć starania na rzecz większej integracji seniorów w ramach społeczności lokalnej, by zapobiegać wykluczeniu społecznemu osób starszych.

15. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

Organizacje pozarządowe są istotnym przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z najważniejszych form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również mają wpływ na zwiększenie szans rozwoju małych i średnich miejscowości oraz całych regionów.

Samorządy opracowują programy określające zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi, aby właściwie wykorzystać potencjał wszystkich partnerów we wspólnym działaniu dla pożytku publicznego. Szczegółowe programy współpracy na linii samorząd – NGO-s poprzedzone są często konsultacjami społecznymi.

Miasta i gminy powiatu udzielają organizacjom wsparcia, m.in. finansowego, lokalowego lub w postaci pomocy prawnej, aby skutecznie wspólnie działać dla dobra regionu i jego mieszkańców. Na terenie powiatu w 2024 r. działało 338 organizacji pozarządowych różnego typu. Stowarzyszenia, koła, fundacje – koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne, uczniowskie kluby sportowe, harcerze. Działają tu m.in. Polski Związek Niewidomych, Caritas Diecezji Siedleckiej, Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Siedleckiej, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Powiatu Garwolińskiego „Razem Łatwiej”. Samorząd powiatu garwolińskiego prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowymi na zasadach prawnie określonych. Współpraca polega między innymi na zlecaniu organizacjom zadań własnych oraz prowadzeniu doradztwa i konsultacji.

W świetle postanowień ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. W tym względzie organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi.

Na terenie powiatu działają organizacje zajmujące się problematyką związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi. W Garwolinie działa stowarzyszenie „Trzeźwymi bądźcie”. Na terenie miasta oraz w innych miejscowościach działają grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu – AA: „Witajcie” Garwolin, „Feniks” Żelechów, „Nowa Arka” Żelechów, Pilawa oraz grupy wsparcia dla rodzin i przyjaciół osób uzależnionych – AL-ANON: „Monika” Garwolin, „Odnowa” Pilawa, „Józefinki” Trąbki, „Nadzieja” Łaskarzew. Grupy te przeważnie powiązane są z parafiami rzymskokatolickimi, ich spotkania odbywają się też często w budynkach parafialnych. W powiecie swoją siedzibę w Głoskowie ma Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Stowarzyszenia MONAR – pierwszy taki ośrodek w Polsce.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymywanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (małżeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.).

Parafialni doradcy życia rodzinnego współpracują z rejonowymi doradcami, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

Parafie Kościoła rzymskokatolickiego na terenie powiatu garwolińskiego oprócz typowych zadań religijnych związanych z liturgią i szeroko pojętą katechizacją dzieci, młodzieży i dorosłych (katecheza w szkole, w parafii, oaza, KSM, chór, schola, ministranci), w ramach swojego duszpasterstwa często prowadzą działalność dodatkową, taką jak:

- zespoły charytatywne pomagające osobom biednym – np. Garwolin, Łaskarzew, Żelechów, Miastków Kościelny, Zwola;

- zajęcia rozwijające – np. parafia MB Częstochowskiej Garwolin;
- zajęcia sportowe dla dzieci – np. parafia Przemienienia Pańskiego Garwolin, Samogoszcz, Parysów;
- pikniki rodzinne – np. parafia Przemienienia Pańskiego Garwolin, Górki, Maciejowice;
- warsztaty wychowania chrześcijańskiego – np. parafia Przemienienia Pańskiego Garwolin, Samogoszcz.

W tym aspekcie ważną rolę odgrywa Caritas Diecezji Siedleckiej, który oprócz tego, że w każdej z parafii prowadzi rokrocznie Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom i Wielkanocne Dzieło Caritas, to na terenie powiatu garwolińskiego pod jego egidą działa 17 szkolnych kół Caritas, WTZ w Żelechowie, Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem w Garwolinie.

W 2024 r. w powiecie garwolińskim funkcjonowało 25 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 42. Parafie rzymskokatolickie na terenie powiatu

dekanat	nazwa	adres
garwoliński	Parafia Trójcy Świętej	ul. Garwolińska 7a, 08-412 Borowie
	Parafia pw. Matki Boskiej Częstochowskiej	ul. Żołnierzy II Armii Wojska Polskiego 10, 08-400 Garwolin
	Parafia Przemienienia Pańskiego	ul. Staszica 11, 08-400 Garwolin
	Parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej	Górki 1, ul. ks. Pasionka, 08-400 Garwolin
	Parafia pw. Św. Jana Chrzciciela	ul. Wyszyńskiego 3, 08-404 Górzno
	Parafia pw. Św. Izydora	Marianów 14, 08-400 Garwolin
	Parafia Podwyższenia Świętego Krzyża	ul. Główna 110, 08-400 Garwolin
	Parafia pw. Wniebowzięcia NMP	ul. Książęca 12, 08-441 Parysów
	Parafia pw. Św. Józefa	ul. Graniczna 3a, Trąbki, 08-440 Pilawa
	Parafia pw. Świętej Rodziny	Unin 79, 08-400 Garwolin
	Parafia pw. Świętego Jana Pawła II	Sulbiny, ul. Górna 7, 08-400 Garwolin
łaskarszewski	Parafia Trójcy Świętej	Gończyce 57, 08-460 Sobolew
	Parafia pw. Św. Bartłomieja Apostoła	Korytnica Łaskarszewska 7, 08-455 Trojanów
	Parafia Podwyższenia Świętego Krzyża	ul. Kolejowa 1, 08-450 Łaskarzew
	Parafia pw. Wniebowzięcia NMP	ul. Kościelna 4, 08-480 Maciejowice
	Parafia pw. Świętej Rodziny i Świętych Apostołów Piotra i Pawła	ul. T. Kościuszki 62, 08-460 Sobolew
	Parafia pw. Wniebowzięcia NMP	Wargocin 2, 08-480 Maciejowice
	Parafia pw. Św. Jadwigi Śląskiej	Samogoszcz 38, 08-480 Maciejowice

żelechowski	Parafia pw. Św. Anny	Zwola Poduchowna 47, 08-420 Miastków Kościelny
	Parafia pw. Zwiastowania NMP	ul. Długa 126, 08-430 Żelechów
	Parafia pw. Nawiedzenia NMP	ul. Rynek 2, 08-420 Miastków Kościelny
osiecki	Parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski	Gocław, ul. Kościelna 2, 08-440 Pilawa
	Parafia pw. Matki Boskiej Bolesnej	Mariańskie Porzecze 47, 08-470 Wilga
	Parafia pw. Matki Bożej Kodeńskiej	ul. Słoneczna 21, 08-440 Pilawa
	Parafia pw. Wniebowzięcia NMP	ul. Warszawska 52, 08-470 Wilga

Dane Starostwa Powiatowego i Diecezji Siedleckiej.

25 parafii Kościoła rzymskokatolickiego z terenu powiatu wchodzi w skład diecezji siedleckiej, przynależąc do 4 dekanatów – garwolińskiego, łaskarskiego, żelechowskiego i osieckiego; część terytorium gminy Borowie (Laliny i Iwowe) przynależy do parafii Latowicz, dekanatu siennickiego, diecezji warszawsko-praskiej.

Działalność religijną na terenie powiatu garwolińskiego prowadzą też inne kościoły i związki wyznaniowe, m.in. Kościół Katolicki Mariawitów i Kościół Starokatolicki Mariawitów, a także wspólnota chrześcijan ewangelicznie wierzących. Wierni Kościoła Starokatolickiego Mariawitów należą do parafii świętych Apostołów Piotra i Pawła w Goździe (woj. lubelskie). W Garwolinie istnieje diaspora Kościoła Katolickiego Mariawitów, która także pozostaje pod opieką parafii w Goździe. Swoją zbór w Garwolinie ma wspólnota chrześcijan ewangelicznie wierzących. Od listopada 2012 r. wspólnota stanowi filię Kościoła Chrystusowego Hosanna w Lublinie, który jest częścią Kościoła Chrystusowego w Polsce. W Garwolinie przy ulicy Polnej 47b siedzibę posiada Zbór Świadków Jehowy.

16. ZDOLNOŚĆ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ DO REALIZACJI ZADAŃ MAJĄCYCH NA CELU REINTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ I ZAWODOWĄ

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w zakresie odnoszącym się do strategii rozwiązywania problemów społecznych zobowiązuje gminę do określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji zadań mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykonywania usług społecznych. Zawarte w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej rozwiązania dotyczące wprowadzenia statusu przedsiębiorstwa społecznego pozwalają zwiększyć dostępność wsparcia

reintegracyjnego połączonego z pracą dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Status przedsiębiorstwa społecznego może uzyskać podmiot ekonomii społecznej, taki jak: spółdzielnia socjalna, spółdzielnia pracy (w tym spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych), spółdzielnia produkcji rolnej, organizacja pozarządowa i inny podmiot prowadzący działalność pożytku publicznego albo jednostka tworząca podmiot ekonomii społecznej, jeżeli prowadzi działalność odpłatną pożytku publicznego, działalność gospodarczą lub inną działalność o charakterze odpłatnym, po spełnieniu wymienionych w ustawie przesłanek.

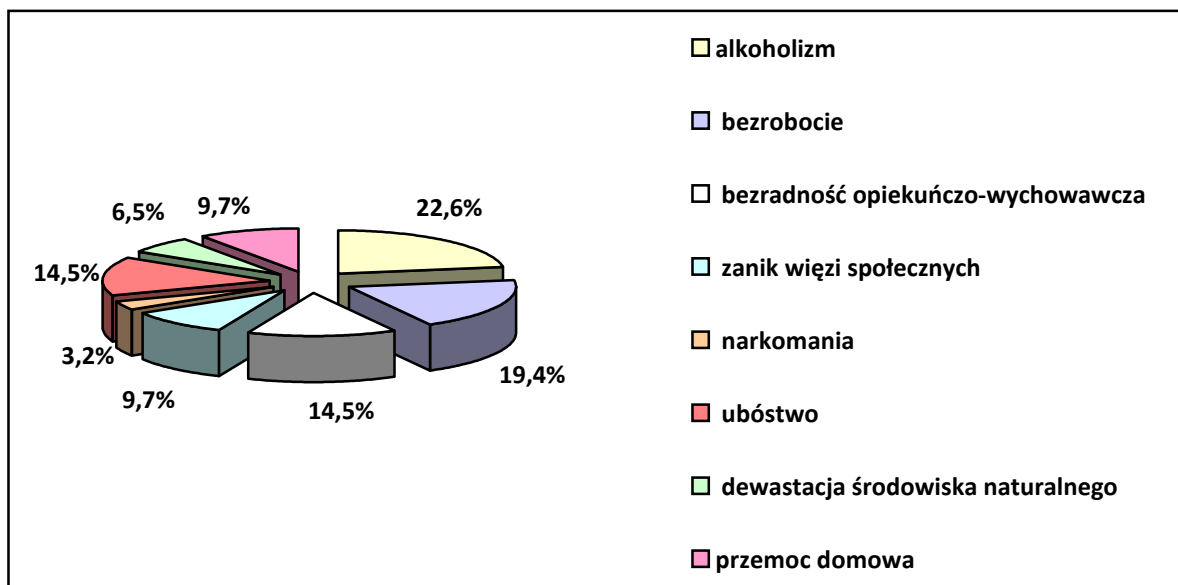
Działalność przedsiębiorstwa społecznego ma służyć rozwojowi lokalnemu i ma na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub realizację usług społecznych. Przedsiębiorstwo społeczne zobowiązane zostało do zatrudnienia co najmniej 3 osób na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę (w wymiarze co najmniej 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy). W przypadku przedsiębiorstwa społecznego działającego w celu reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem, co najmniej 30% ogółu osób zatrudnionych stanowić muszą osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę.

Na terenie powiatu garwolińskiego nie funkcjonują ani spółdzielnie socjalne ani zakłady aktywności zawodowej dla osób z niepełnosprawnością, aczkolwiek istnieje duża potrzeba na działalność tego typ jednostek.

17. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W celu identyfikacji problemów społecznych w powiecie garwolińskim oraz próby określenia stopnia ich natężenia przeprowadzono badania ankietowe. Do analizy – jak już wspomniano – przedłożono 254 anonimowo wypełnione ankiety. Mieszkańców poproszono o wskazanie problemów, bądź niekorzystnych zjawisk, które ich zdaniem są w powiecie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Rozkład odpowiedzi, jakie uzyskano, ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska Pani/Pana zdaniem najbardziej uwidaczniają się w powiecie?

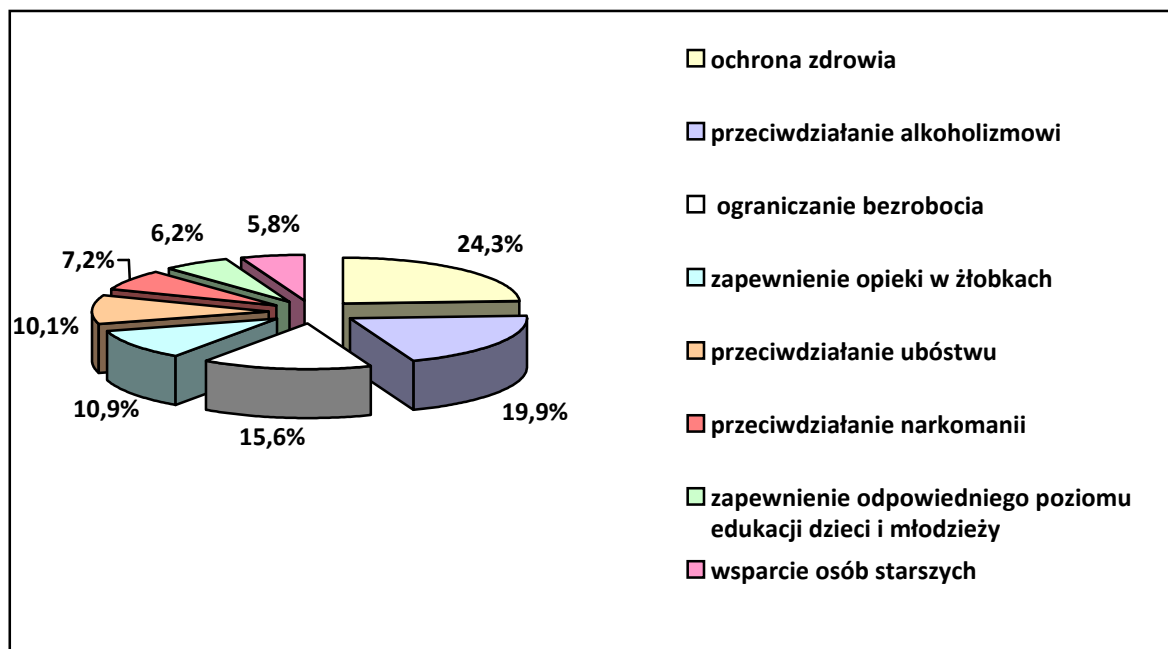
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w powiecie, ankietowani najczęściej wskazywali na alkoholizm, bezrobocie, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, ubóstwo oraz zanik więzi społecznych i przemoc domową. Następnie: dewastację środowiska naturalnego i narkomanię.

Ankietowani wskazywali również obszary problemowe, które wymagają podjęcia lub zintensyfikowania prowadzonych działań w celu poprawy jakości życia mieszkańców powiatu. Na podstawie zebranych opinii można wysnuć wniosek, iż obszarem przysparzającym najwięcej problemów jest ochrona zdrowia. W następnej kolejności wymieniono niedostateczne przeciwdziałanie alkoholizmowi, ograniczony rynek pracy, a co za tym idzie utrzymujące się bezrobocie. W wypowiedziach respondentów znalazły się także kwestie zwiększenia dostępności opieki żłobkowej, przeciwdziałania ubóstwu, narkomanii, zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży, wspieranie osób starszych.

Rozkład najczęściej wybieranych odpowiedzi zilustrowano na wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 7. W którym z poniżej wskazanych obszarów należałoby zintensyfikować bądź podjąć działania na terenie powiatu w celu poprawy jakości życia mieszkańców?

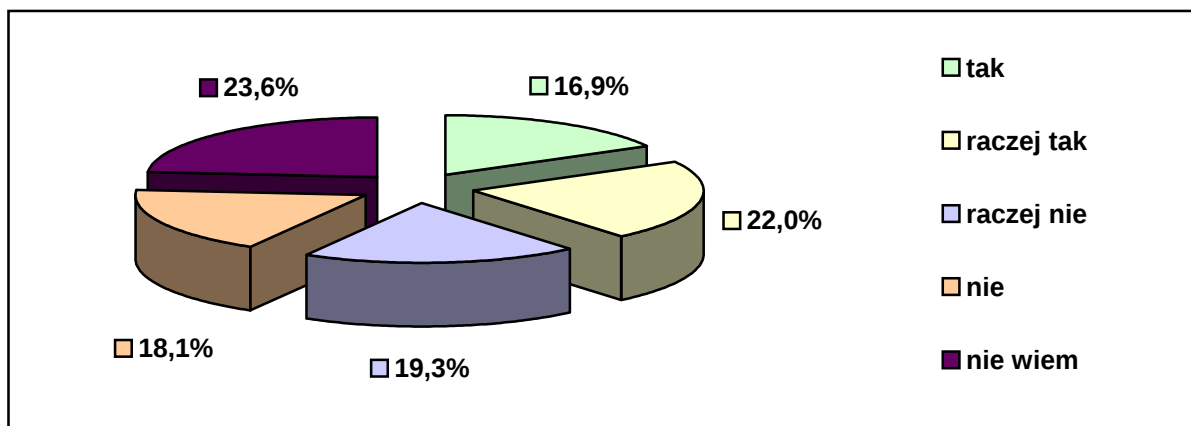
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Badanie ankietowe zawierało także pytania odnoszące się do kwestii przemocy domowej, postrzegania tego zjawiska jako istotnego problemu oraz oceny ryzyka nasilenia się skali problemu przemocy domowej na terenie powiatu.

Ponad 38% ankietowanych uważa, że przemoc domowa stanowi istotny problem na terenie powiatu, a 37% jest zdania, że problem ów może się nasilać. Uwagę zwraca wysoki odsetek respondentów, którzy nie mają w tej sprawie zdania. Zapewne w znacznej mierze wynika to z faktu, iż przemoc domowa jest często swoistym tematem tabu. Można temu zaradzić i zmniejszyć problem przemocy domowej, m.in. podejmując działania proponowane przez uczestników ankiety. Postulują oni szeroką edukację i profilaktykę w szkołach, nagłaśnianie problemu i uświadomienie społeczności na jego przejawy, większą aktywność i większe uprawnienia służb i instytucji, pomoc prawną i psychologiczną dla ofiar i bezwzględne kary dla sprawców.

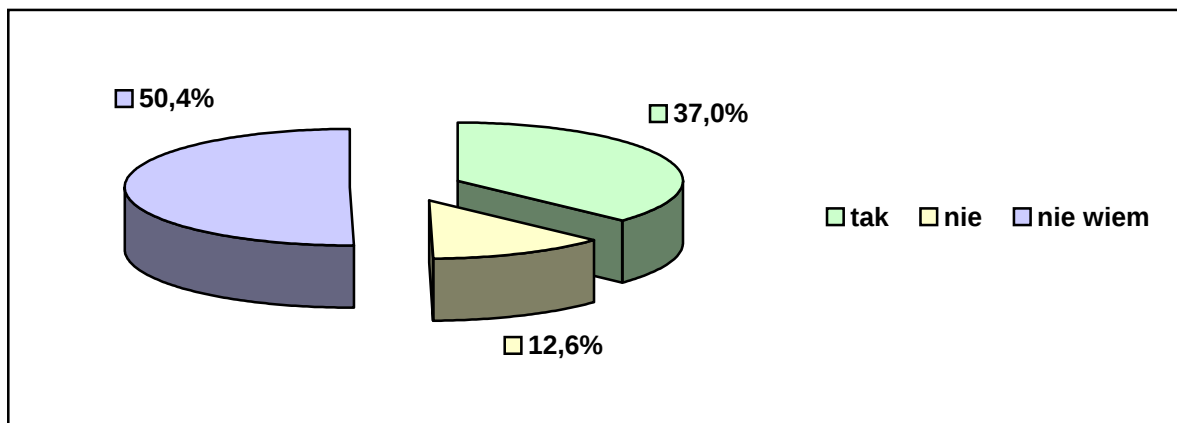
Rozkład uzyskanych odpowiedzi zilustrowano na wykresach zamieszczonych poniżej.

Wykres 8. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem społeczny na terenie powiatu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 9. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie powiatu?

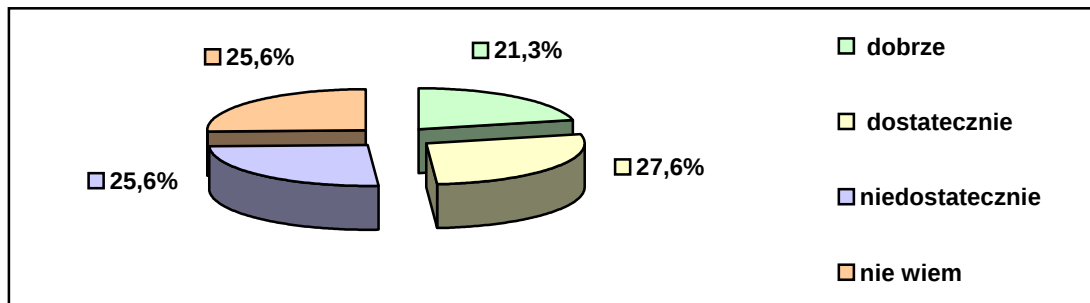

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy powiatu wypowiadający się za pośrednictwem badania ankietowego mieli również okazję zidentyfikować i wskazać czynniki, które w największym stopniu ograniczają możliwości rozwojowe powiatu i mają najbardziej negatywny wpływ na jakość i poziom życia jego mieszkańców. Ankietowani zwrócili uwagę na niedostatki w zakresie komunikacji zbiorowej, szczególnie na terenach wiejskich. Wskazywano brak perspektyw dla młodych ludzi; zbyt małą liczbę atrakcyjnych miejsc pracy. Powoduje to odpływ młodych ludzi do większych ośrodków i za granicę, co ogranicza możliwości rozwojowe oraz przyczynia się do nasilenia zjawiska starzenia się społeczności lokalnej. Bardzo dotkliwym problemem jest, według ankietowanych, funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia: niełatwy dostęp do specjalistów, kolejki, czasem trudny dojazd. Wśród czynników negatywnie

wpływających na życie mieszkańców wymieniano także alkoholizm i inne uzależnienia powodujące konflikty i dysfunkcje w rodzinach.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi powiatu a mieszkańcami?

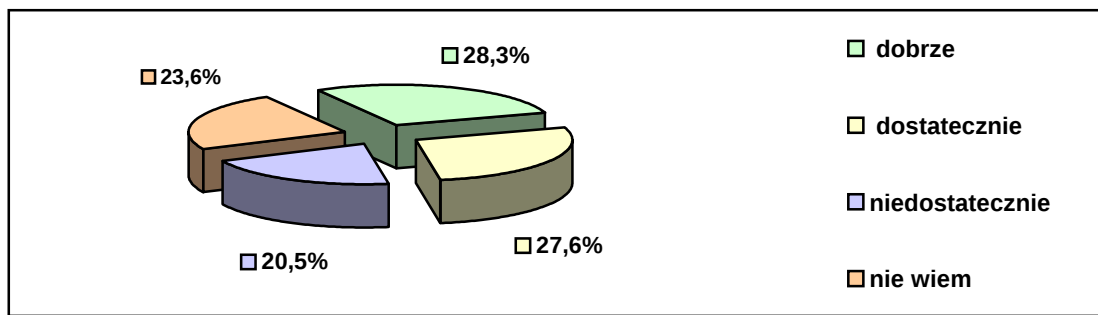

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Komunikacja między władzami samorządowymi powiatu a mieszkańcami została oceniona pozytywnie, bowiem 27,6% uczestników badania uznało ją za dostateczną, a kolejne 21,3% ankietowanych stwierdziło, że jest dobra. Jednocześnie 25,6% respondentów wyraziło opinię negatywną. Zdania w tej sprawie nie przedstawiło ponad 25% pytanych.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem powiatu. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem powiatu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że powiat garwoliński jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem powiatu 55,9% respondentów wyraziło opinię pozytywną. Opinii tej nie podziela jednak 20,5% badanych.

18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć

i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. W latach 2022-2024 w powiecie garwolińskim struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale nieco mniej niż połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie, w oparciu o statystyki GUS, przedstawia tabela.

Tabela 43. Udział kobiet w liczbie ludności powiatu w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba ludności powiatu ogółem	109 384	108 345	107 973
liczba kobiet	53 215	52 325	53 122
udział kobiet w liczbie ludności powiatu ogółem	48,65%	48,29%	49,19%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie, w latach 2022-2024 kobiety stanowiły mniejszość ogółu osób bezrobotnych w powiecie. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

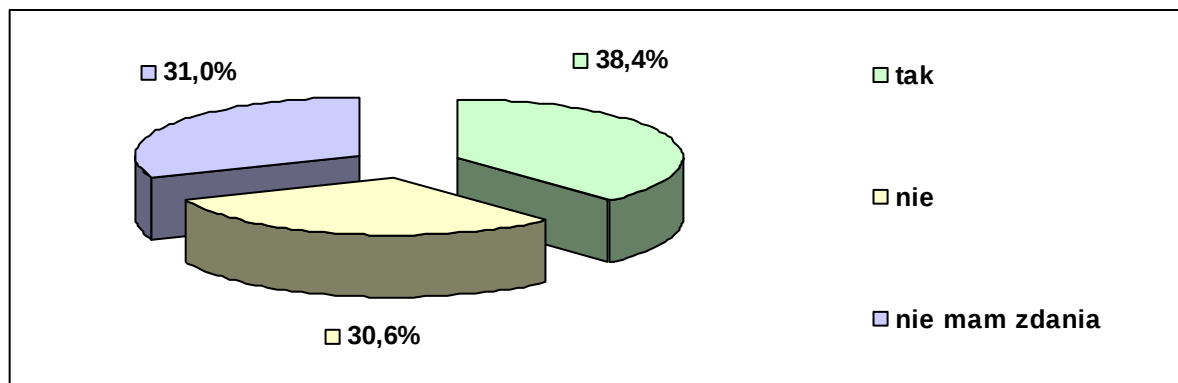
Tabela 44. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w powiecie w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba bezrobotnych ogółem	3 787	3 383	3 206
liczba bezrobotnych kobiet	1 744	1 492	1 414
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	46,0%	44,1%	44,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie.

W ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości szans przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety wśród mieszkańców powiatu. Do analizy przedłożono 245 ankiet. Badanych poproszono o odpowiedź na pytanie, czy istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn postrzegają jako problem społeczny. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zilustrowano na wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?

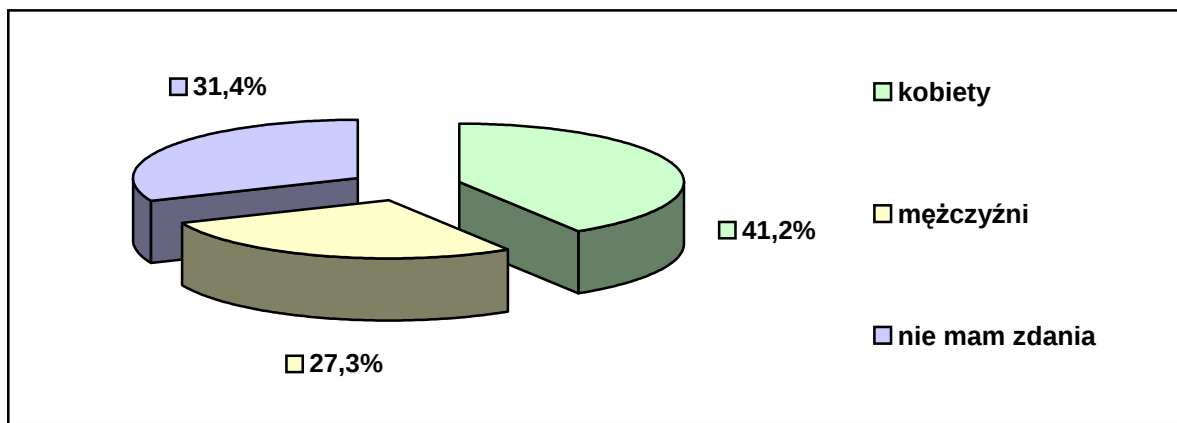

Dane z badania ankietowego.

Ponad 38% ankietowanych kwestię nierówności szans kobiet i mężczyzn postrzega jako problem społeczny. Przeciwnego zdania było 30,6%, a 31% badanych nie miało zdania w tej sprawie.

Następnie zapytano respondentów, kto jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Wykres 13. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

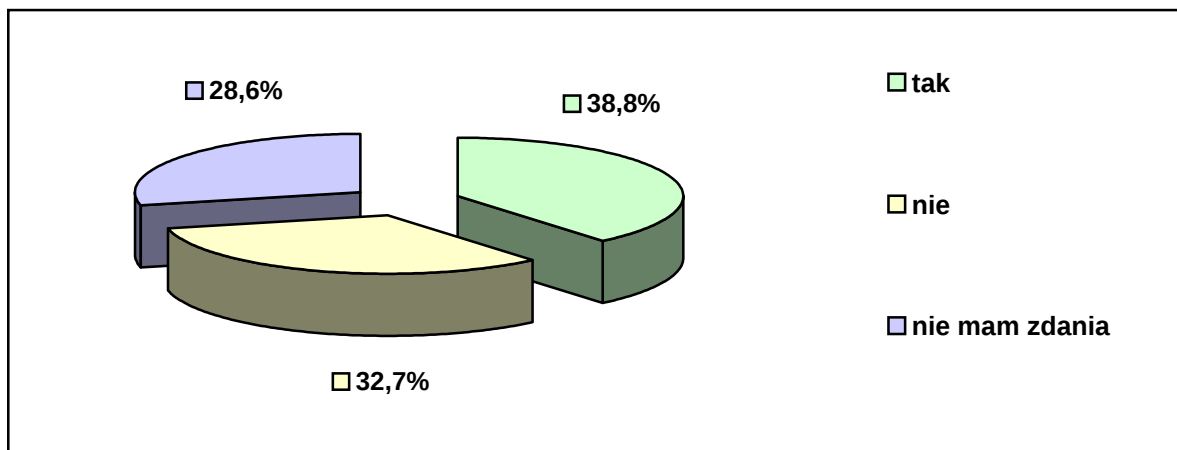

Dane z badania ankietowego.

Większość badanych (41,2%) stwierdziła, że bardziej zagrożone problemem nierówności są kobiety. Ponad 27% respondentów stwierdziło, że problem ten dotyczy mężczyzn, a 31,4% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Kolejne pytanie poruszało kwestię kariery zawodowej. Ponad 38% respondentów uważa, że płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej. 32,7% badanych jest przeciwnego zdania. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

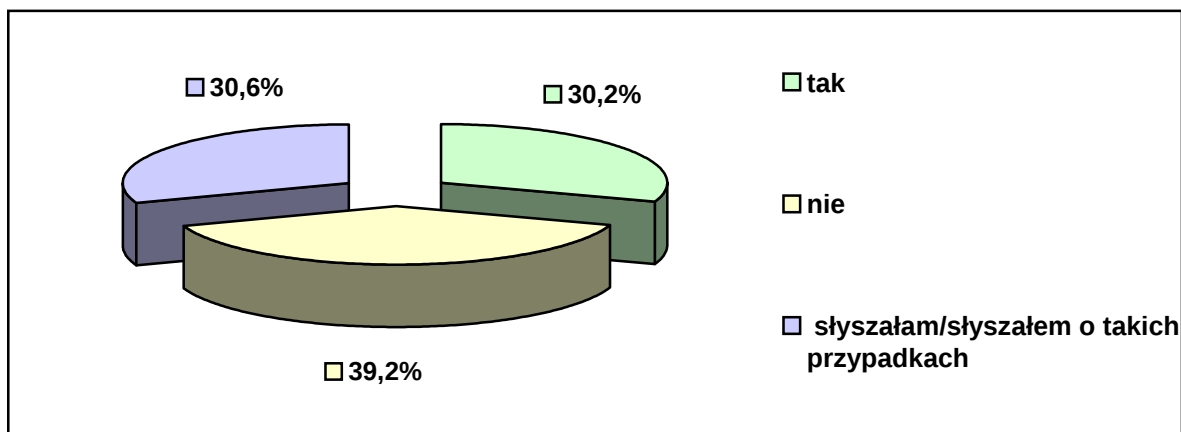
Wykres 14. Czy Pani/Pana zdaniem płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej i społecznej?

Dane z badania ankietowego.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problemu nierówności szans kobiet i mężczyzn w lokalnym środowisku. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 15. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w powiecie lub o nich słyszała/ słyszał?

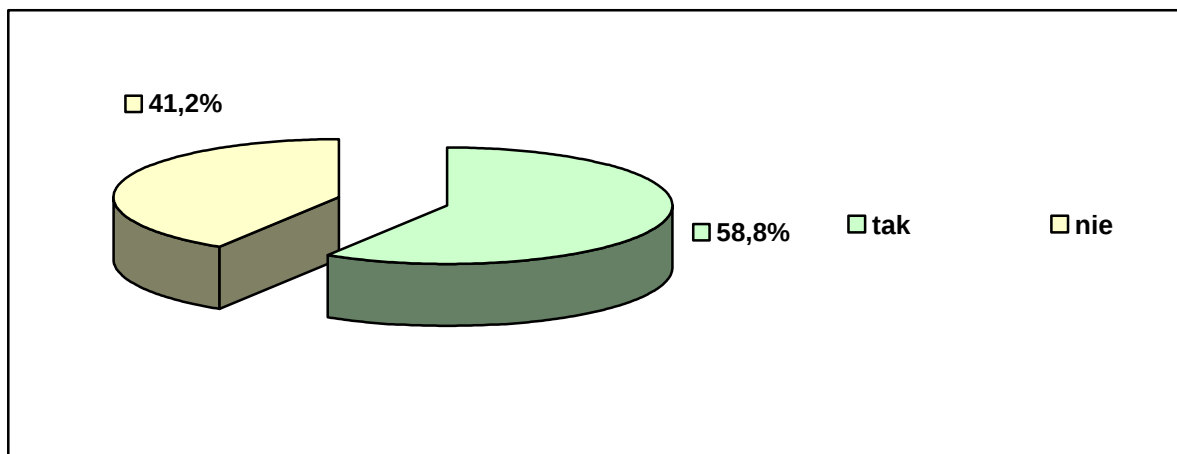

Dane z badania ankietowego.

Ponad 39% pytanych odpowiedziało, że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w powiecie. Jednocześnie 30,6% badanych przyznało, że słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć, a 30,2% respondentów stwierdziło, iż zna takie przypadki.

Na pytanie czy badanych osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć, większość ankietowanych odpowiedziała twierdząco (58,8%). Ponad 41% osób nie zetknęło się z dyskryminacją osobiście lub wśród najbliższych. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

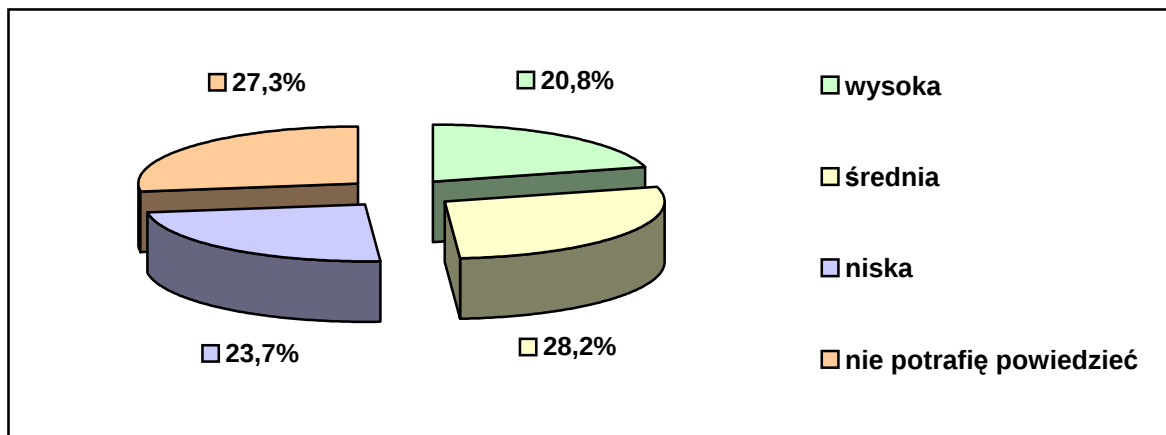
Wykres 16. Czy Panią/Pana lub członka rodziny dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności szans płci w powiecie. 20,8% ankietowanych uważa, że jest wysoka. Według 28,2% badanych skala problemu nierówności szans kobiet i mężczyzn na terenie powiatu jest średnia, 23,7% respondentów przyznało, że jest niska, a 27,3% ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii. Poniższy wykres ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

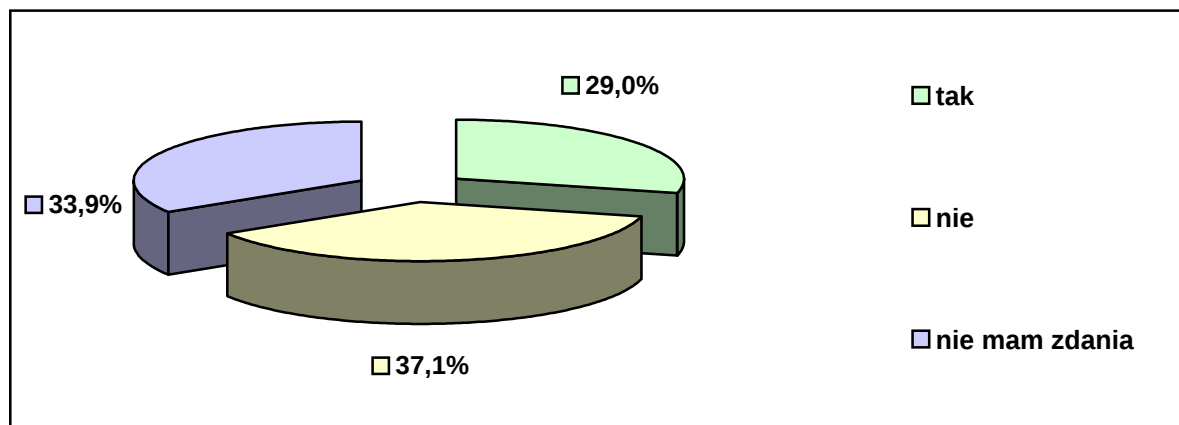
Wykres 17. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w powiecie?

Dane z badania ankietowego.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz zapewnienia równości szans kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć. 29% badanych potwierdziło potrzebę prowadzenia takich działań. Jednocześnie 33,9% respondentów nie potrafiło rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 18. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w powiecie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie, wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w zakresie płac.

Z wypowiedzi ankietowanych wynika, że znaczna ich część dostrzega problemy nierówności szans oraz dyskryminacji ze względu na płeć i identyfikuje je nie tylko w obszarze zatrudnienia, a część respondentów potrafił ocenić także skalę

tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Może to sugerować potrzebę wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

19. ANALIZA SWOT

Przedstawiona poniżej analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu powiatu i obejmuje następujące obszary:

- BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ, POMOC UCHODźCOM
- RODZINA, DZIECI, MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA
- ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
- STAROŚĆ
- NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ
- KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ, POMOC UCHODźCOM	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań aktywizujących bezrobotnych oraz mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w powiecie, w tym wśród kobiet • prowadzenie działań na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • podejmowanie działań integrujących społeczność lokalną i przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych i ubogich • prowadzenie działań na rzecz zapobiegania bezdomności • wystarczająco rozpoznana sytuacja osób, które otrzymały status uchodźcy	• mała liczba oferowanych nowych miejsc pracy • jeden tylko ośrodek dla osób w kryzysie bezdomności
szanse	zagrożenia
• niewzrastająca liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie powiatu • niewzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych	• brak zainteresowania mieszkańców tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej

- o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach - wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy - możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) - niewzrastająca liczba osób ubogich i zagrożonych ubóstwem - niewzrastająca w powiecie liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością - tolerancja społeczności lokalnej wobec osób, które otrzymały status uchodźcy	
--	--

RODZINA, DZIECI, MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
- prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin - dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia - upowszechnianie informacji o rodzicielstwie zastępczym na terenie powiatu - prowadzenie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej	- brak ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci - brak możliwości zapewnienia miejsca w ośrodkach wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową - brak kadry realizującej programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową
szanse	zagrożenia
- niewzrastająca liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej - wystarczająca oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami rodzin, dzieci i młodzieży - odpowiednie warunki do kształcenia dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu - wzrastająca świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy domowej	- wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych w powiecie - brak zainteresowania rodzicielstwem zastępczym w powiecie - zwiększająca się liczba osób dotkniętych problemami związanymi z przemocą domową - niewystarczająca liczebność kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
- propagowanie zdrowego stylu życia - prowadzenie działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego - zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy prawnej i psychospołecznej	- niedostateczny dostęp do specjalistów w placówkach medycznych - trudności w dotarciu do placówek medycznych w związku z funkcjonowaniem komunikacji zbiorowej

- funkcjonowanie instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych - prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień - prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży - działania na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa prowadzone przez samorząd powiatowy	
szanse	zagrożenia
- wzrastające zainteresowanie zdrowym trybem życia - poczucie bezpieczeństwa na drodze	- wzrastająca liczba rodzin z powiatu dotkniętych problemami uzależnień wymagających pomocy psychospołecznej i prawnej - wzrastająca liczba dzieci i młodzieży w powiecie dotkniętych uzależnieniami - wzrastająca liczba zagrożeń przestępczością w tym wśród nieletnich

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy - prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia potencjału osób starszych - zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) - uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych	- niepodejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi - słaby dostęp do lekarzy specjalistów - marginalizowanie problemów osób starszych
szanse	zagrożenia
- wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy - oferta spędzania czasu wolnego dla osób starszych ze strony powiatu - odpowiednia dostępność domów pomocy dla osób starszych z terenu powiatu - działalność organizacji pozarządowych na rzecz osób starszych	wzrost liczby osób starszych w społeczności powiatu

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- monitorowania liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gmin powiatu - informowanie osób z niepełnosprawnością o przysługujących	- niewystarczający dostęp osób z niepełnosprawnością do domów dziennego pobytu - potrzeba większych środków na programy rządowe dla osób

im prawach oraz dostępnych formach pomocy • udział w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom z niepełnosprawnością • upowszechnianie wśród osób z niepełnosprawnością ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • prowadzenie działań na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej mogących zatrudniać osoby z niepełnosprawnością (tylko WTZ) • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością	z niepełnosprawnością (takich jak: Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością, Opieka Wytchnieniowa) • potrzeba większej aktywności organizacji pozarządowych • potrzeba zwiększenia środków np. z PFRON • brak zakładów aktywności zawodowej i spółdzielni socjalnych • trudne warunki lokalowe szkoły specjalnej w Garwolinie
szanse	zagrożenia
• zapewnienie osobom z orzeczoną niepełnosprawnością wystarczającego wsparcia • wystarczająca liczebność i poziom fachowości kadry świadczącej opiekę i udzielających wsparcia osobom z niepełnosprawnością • wystarczające zasoby i możliwości powiatu do zaspokajania potrzeb w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością • poprawa warunków lokalowych szkoły specjalnej w Garwolinie i Przyłęku oraz w Trzciance (hala, winda) • powstanie ZAZ-ów, Spółdzielni Socjalnej, rozwój WTZ-ów, ŚDS i poprawa infrastruktury wyposażenia w istniejących placówkach • przystosowanie placówek użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnością	• rosnąca liczba osób z niepełnosprawnością • naturalny proces umierania rodziców/opiekunów osób z niepełnosprawnością, który powoduje diametralną zmianę sytuacji tychże osób • zbyt mały dostęp do domów dziennego pobytu dla osób z niepełnosprawnością

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań informujących o możliwościach podejmowania przez mieszkańców różnego rodzaju inicjatyw lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw	• ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami Kościoła w celu łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych

międzysektorowych • wspieranie przez samorządy aktywności gospodarczej mieszkańców • upowszechnianie wiedzy o możliwości uzyskania wsparcia z systemu pomocy społecznej • • propagowanie i inicjowanie wolontariatu • dobra współpraca pomiędzy władzami samorządowymi szczebla powiatowego i gminnego	
szanse	zagrożenia
• wzrastająca aktywność społeczna mieszkańców • rosnąca liczba miejsc pracy w powiecie • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • pozyskiwanie środków zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na inicjatywy podnoszące poziom życia mieszkańców • niezwiększająca się liczba osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym • wzrastające zainteresowanie mieszkańców podnoszeniem poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych	• rosnące zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej – w mniejszym zakresie finansowe, bardziej w postaci asystentury • brak zainteresowania mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych • incydentalne przejawy zainteresowania mieszkańców różnymi formami działalności wolontariackiej

20. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Z uwagi na fakt, że istnieje konieczność zachowania ciągłości działań o charakterze strategicznym, punktem odniesienia dla programowania aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego na lata 2025-2032 powinna być poprzednia strategia, tak aby kontynuować to, co wymaga dalszych inwestycji społecznych oraz wprowadzać zmiany w tych elementach, które wymagają korekty z uwagi na współczesny kontekst społeczny, gospodarczy, środowiskowy, czy także ten związany ze skutkami pandemii koronawirusa. W ramach oceny wdrożenia poprzednio realizowanej strategii wskazano m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii oraz najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane

Trudności we wdrażaniu strategii:

- trudności finansowe, lokalowe i kadrowe.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować:

- rodzinny dom dziecka;
- ośrodek interwencji kryzysowej.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które nie zostały zrealizowane:

- brak programów w szkołach z zakresu edukacji zdrowotnej.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 3, co oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia.

Działania ocenione najwyżej:

- wspieranie rodzinnej opieki zastępczej (powstały 2 zawodowe rodziny zastępcze).

Działania ocenione najniżej:

- brak mieszkań chronionych;
- brak ośrodka interwencji kryzysowej
- małe zaangażowanie organizacji pozarządowych.

21. PODSUMOWANIE

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego obejmowała kilkanaście zagadnień i pozwoliła wskazać poniżej przedstawione obszary problemowe.

Zmiany demograficzne, problem starzenia się ludności

Powiat garwoliński charakteryzuje się stosunkowo niskim odsetkiem mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, a zachodzące na jego terenie procesy demograficzne są coraz mniej korzystne. Od kilku lat notuje się ujemny przyrost naturalny, rośnie liczba osób w najstarszej grupie wiekowej i zwiększa się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga w coraz większym zakresie dostosowywania do potrzeb osób starszych oferty usług społecznych, w tym pomocy materialnej i rzeczowej, usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz oferty spędzania czasu wolnego.

Ubóstwo i bezrobocie, problemy zagrożenia marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Powiat garwoliński charakteryzuje się, na tle województwa mazowieckiego i kraju, dość wysokim poziomem bezrobocia, które jest głównym, obok ubóstwa powodem przyznawania pomocy społecznej. Oznacza to, że sporo rodzin z terenu powiatu nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb oraz, że zwiększa się stopień zróżnicowania dochodowego. Długotrwałe ubóstwo, czasem spowodowane bezrobociem, niekiedy trudną do przewyższenia życiową bezradnością, wymusza zmianę stylu życia rodziny, powoduje wzrost poczucia beznadziejności i negatywnie wpływa na kierunek podejmowanych decyzji. Ograniczone możliwości zaspokojenia potrzeb powodują drastyczny spadek poziomu życia rodziny i mogą prowadzić do powstawania następnych niekorzystnych zjawisk: bezradności, alkoholizmu, przemocy domowej, osłabienia więzi rodzinnych czy nawet przestępczości. Szczególne niepokojącym następstwem tego zjawiska jest dziedziczenie biedy.

Niepełnosprawność i długotrwałe choroby

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji, z którym mamy do czynienia w powiecie garwolińskim, może przyczynić się do zwiększenia liczby osób z niepełnosprawnością. Starsze grupy wiekowe są bowiem bardziej narażone na choroby i ryzyko niepełnosprawności. Nie ulega wątpliwości, że w związku z zakresem kompetencji samorządu powiatowego należy zaprogramować działania, które z jednej strony będą łagodziły problemy i ułatwiały funkcjonowanie osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym, np. poprzez tworzenie wolontariatu, opieki wychnieniowej, asystentury osobistej, zapewnienia dostępu do usług medycznych, opiekuńczych, systematyczne likwidowanie barier, a z drugiej ułatwiały poprzez rehabilitację powrót, przynajmniej części osób, do aktywnego udziału w życiu społecznym.

Łagodzeniem problemów związanych z występowaniem ubóstwa, bezrobocia, bezradności życiowej czy długotrwałych chorób zajmują się przede wszystkim jednostki organizacyjne pomocy społecznej funkcjonujące na poziomie gminnym, ale konieczne jest ich metodyczne i merytoryczne wsparcie w tych działaniach i większa współpraca z PCPR-em.

Odrębna kategoria problemów to te, które mieszkańcy postrzegają jako najbardziej odczuwane w powiecie. Na podstawie wypowiedzi udzielonych w badaniu ankietowym, można stwierdzić, że istotnym problemem w powiecie jest alkoholizm

i dysfunkcje, jakie powoduje w rodzinach i sferze społecznej. Mieszkańcy oczekują skutecznego przeciwdziałania w tym zakresie, m.in. poprzez ograniczenie dostępności napojów alkoholowych. Z badania ankietowego wynika, iż głównym obszarem problemowym, który wymaga podjęcia lub zintensyfikowania prowadzonych działań jest ochrona zdrowia. Niewystarczający dostęp do opieki medycznej, w tym specjalistycznej, znacząco wpływa na funkcjonowanie rodzin i obniża jakość życia mieszkańców.

Rodzina, sytuacja dziecka

Analiza sytuacji rodzin mieszkających w powiecie garwolińskim wykazała, że do problemów, z którymi się zmagają, należą także problemy wynikające z bezradności opiekuńczo-wychowawczej i potrzeby ochrony macierzyństwa.

Jeśli chodzi o sytuację dzieci i młodzieży, grupie tej często doskwiera ograniczona liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym ciekawych zajęć pozalekcyjnych oraz niedostosowanie tej oferty do potrzeb i oczekiwań młodych ludzi i ich rodziców, co szczególnie widoczne jest w czasach, gdy nowe technologie wymuszają coraz szybsze zmiany w stylu życia. Na sytuację dziecka w powiecie rzutują problemy, z którymi zmagają się rodziny, tj. dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze, ubóstwo i uzależnienia.

W działaniach samorządu powiatu garwolińskiego szczególne znaczenie powinny mieć również inicjatywy zapewniające bezpieczeństwo i dobro dziecka, które musiało opuścić rodzinę. Należy stawiać na opiekę rodzinną (rodziny zastępcze), a dopiero, gdy ta będzie niewystarczająca, na instytucjonalną w postaci placówek opiekuńczo-wychowawczych (domy dziecka).

Aktywność społeczna i obywatelska

W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnych społeczności wpływa kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz jakość kadr i służb pomocowych. Samorząd powiatu garwolińskiego powinien nadal rozwijać współpracę z sektorem pozarządowym, aby móc w skuteczny sposób realizować nowatorskie rozwiązania i występować o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Duża liczba organizacji pozarządowych w powiecie powinna być równoznaczna z jakością działania tego sektora i przynosić wymierne efekty w podnoszeniu jakości życia mieszkańców. Współpraca z samorządem i instytucjami działającymi w powiecie jest do tego celu niezbędna.

Nie należy równocześnie zapominać o dalszej profesjonalizacji służb publicznych, a w szczególności pracowników zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodkach Pomocy Społecznej, którzy powinni stać się liderami i animatorami rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Szkolenia, rozwój zawodowy i zwiększone nakłady na służby społeczne powinny zaowocować zwiększoną efektywnością zawieranych kontraktów socjalnych, programowanych i realizowanych projektów, m.in. także przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Szansą z pewnością może tu być przystąpienie w roku 2025 Powiatu Garwolińskiego do współpracy w ramach projektu pn. „Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu” i powołanie w powiecie Rzecznika Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

III. PROJEKTOWANE CELE I DZIAŁANIA

1. WIZJA I MISJA

Diagnoza problemów społecznych, wyniki badań ankietowych oraz analizy SWOT pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Powiatu Garwolińskiego na lata 2025-2032. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Powiat Garwoliński zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych oraz stwarza warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju oraz godnego życia mieszkańców powiatu poprzez podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych”.

Wytyczne cele strategii zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1. ROZWÓJ OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.			
cel operacyjny 1	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Pomoc rodzinom i zapobieganie kryzysom rodziny, zapewnienie opieki dzieciom jej pozbawionym.	1. Podejmowanie działań edukacyjnych, informacyjnych, interwencyjnych służących zapobieganiu problemom rodzin bądź rozwiązywaniu ich we wczesnym stadium. 2. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwijanie zastępczej opieki rodzinnej. 3. Zapewnienie rodzinom i dzieciom dostępu do specjalistycznego poradnictwa (w szczególności, psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego i prawnego). 4. Podejmowanie inicjatyw wspierających osoby samotnie wychowujące dzieci oraz rodziny z dziećmi z niepełnosprawnościami. 5. Zaopatrzenie w pomoce ułatwiające dzieciom z niepełnosprawnościami normalne funkcjonowanie w społeczeństwie (w sprzęt	- liczba opracowanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych - liczba zrealizowanych działań o charakterze informacyjnym - liczba rodzin zastępczych - liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej - liczba dzieci objętych wsparciem specjalistycznym - liczba dzieci z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia	działania ciągłe

	rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze). 6. Podejmowanie działań w celu tworzenia lokali socjalnych i mieszkań chronionych na terenie powiatu. 7. Propagowanie w powiecie tworzenia organizacji zajmujących się problemami rodzin, dzieci i młodzieży i współpraca z organizacjami promującymi rodzinne formy opieki zastępczej.		
cel operacyjny 2	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Wspieranie dzieci i młodzieży w procesie kształcenia i wszechstronnym rozwoju	1. Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych na terenie powiatu. 2. Poszerzenie oferty edukacyjnej szkół i dostosowanie jej do potrzeb rynku pracy. 3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 4. Współpraca z gminami powiatu w zakresie rozwijania sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pedagogiczna - liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży - liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego	działania ciągłe

	5. Promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz poszerzanie oferty zajęć pozaszkolnych 6. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w powiecie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.	- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozaszkolnych	
cel operacyjny 3.	kierunki działań	wskaźniki realizacji	czas realizacji
Pomoc wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze	1. Przyznawanie pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pomocy, w tym pieniężnej, na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, rzeczowej na zagospodarowanie oraz w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. 2. Udzielanie pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pomocy w uzyskaniu	- liczba usamodzielnionych wychowanków objętych pracą socjalną, wsparciem pieniężnym i rzeczowym, pomocą w uzyskaniu mieszkania oraz pomocą psychologiczno-pedagogiczną - liczba osób	działania ciągłe

	zatrudnienia. 3. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z dziećmi usamodzielnianymi oraz zapewnienie im dostępu do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. 4. Podejmowanie współpracy z samorządami gminnymi w celu tworzenia mieszkań chronionych dla osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze.	usamodzielnionych, którym udzielono pomocy w uzyskaniu zatrudnienia - liczba dostępnych mieszkań chronionych	
cel operacyjny 4.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej.	1. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej. 2. Zapewnienie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej. 3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia. 4. Opracowanie i realizacja programu oddziaływań	- liczba zorganizowanych szkoleń i konferencji na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej - liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych, edukacyjnych w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy domowej	działania ciągłe

	korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. 5. Promowanie właściwych postaw społecznych, ważnych dla przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu, narkomanii, przestępczości i eliminowaniu skutków niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży. 6. Wspieranie i rozwój ruchów samopomocowych i grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej.	- liczba osób dotkniętych przemocą domową, którym zapewniono schronienie - liczba osób/rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej, którym udzielono wsparcia psychologicznego i prawnego - liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych	
--	--	---	--

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, PFRON, placówki przedszkolne i oświatowe, żłobki, placówki kulturalne,	Budżet samorządowy, centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki Państwowego

Pedagogiczna, inne jednostki organizacyjne powiatu.	jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, placówki ochrony zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, gminne zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy domowej, ośrodki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, inne programy i granty, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
---	--	--

CEL STRATEGICZNY 2. OGRANICZANIE ZJAWISKA BEZROBOCIA W POWIECIE.

cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, promocja przedsiębiorczości i ekonomii społecznej.	1. Monitorowanie zjawiska bezrobocia w powiecie. 2. Zmniejszanie skutków bezrobocia i ubóstwa poprzez przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia.	- liczba osób bezrobotnych w powiecie, w tym liczba kobiet - liczba osób długotrwale bezrobotnych - liczba bezrobotnych	działania ciągłe

	3. Opracowanie i realizacja powiatowego programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy. 4. Udzielanie przez pomocy i wsparcia osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu zatrudnienia i zdobyciu nowych kwalifikacji z wykorzystaniem instrumentów rynku pracy. 5. Organizowanie i finansowanie szkoleń osobom bezrobotnym i poszukującym pracy. 6. Kontynuowanie przez Powiatowy Urząd Pracy współpracy z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.	z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku - liczba miejsc pracy objętych refundacją kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy - liczba szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy - liczba osób bezrobotnych objętych szkoleniami - liczba staży zawodowych - liczba osób objętych programami celowymi i osłonowymi - liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie powiatu - liczba nowych miejsc pracy na terenie powiatu	
--	--	---	--

	7. Realizacja lub współudział w realizacji programów celowych i osłonowych na rzecz zagrożonych i dotkniętych bezrobociem i ubóstwem. 8. Promowanie w powiecie podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne, centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej).	- liczba podmiotów ekonomii społecznej - liczba osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej	
cel operacyjny 2.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Zwiększenie dostępności osób z niepełnosprawnością do zasobów rynku pracy.	1. Prowadzenie doradztwa zawodowego dla osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy. 2. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością. 3. Współpraca z pracodawcami z terenu powiatu w zakresie tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością. 4. Dofinansowania np. rozpoczęcia działalności gospodarczej i pomoc w trakcie jej prowadzenia oraz inne formy finansowego wsparcia dla osób	- liczba nowo utworzonych i wyposażonych stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnością - liczba osób z niepełnosprawnością objętych różnymi formami aktywizacji zawodowej - liczba staży zawodowych finansowanych ze środków PFRON-u lub z Funduszu Pracy	działania ciągłe

	z niepełnosprawnością. 5. Dążenie do stworzenia ZAZ-u bądź spółdzielni socjalnej dającej możliwość zatrudnienia osób z niepełnosprawnością.		
--	---	--	--

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd i Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy i inne jednostki organizacyjne powiatu.	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, PFRON, placówki oświatowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe.	Budżet samorządowy, centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, inne programy i granty, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I POMOC OSOBOM STARSZYM ORAZ Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ.

cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób starszych i z niepełnosprawnością.	1. Monitorowanie warunków funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnością w powiecie. 2. Rozwijanie środowiskowych form wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnością. 3. Realizacja projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób starszych oraz z niepełnosprawnością, w tym współfinansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. 4. Likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, w tym w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością oraz w obiektach użyteczności publicznej.	- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców powiatu, - liczba osób objętych ofertą klubów seniora i domów dziennego pobytu, - liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, - liczba ośrodków wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnością oraz liczba osób nimi objętych, - liczba osób objętych pomocą w ramach	działania ciągłe

	5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością oraz z Kościołem.	Warsztatów Terapii Zajęciowej, - liczba opracowanych i zrealizowanych projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób starszych i z niepełnosprawnością oraz liczba osób nimi objętych.	
cel operacyjny 2.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Rehabilitacja osób z niepełnosprawnością.	1. Monitorowanie liczby orzeczeń o niepełnosprawności i liczby osób z niepełnosprawnością w powiecie. 2. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty usług rehabilitacyjnych w powiecie. 3. Zwiększanie dostępu osób z niepełnosprawnością do turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego	- liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością w powiecie, - liczba osób objętych dofinansowaniem na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych, - liczba osób z niepełnosprawnością	działania ciągle

	i środków pomocniczych. 4. Rozwój ŚDS, WTZ.	korzystających z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, - liczba nowych miejsc w ŚDS, WTZ.	
--	--	---	--

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, inne jednostki organizacyjne powiatu.	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, PFRON, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy, budżet wojewódzki, centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy i granty, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW POWIATU.

cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.	1. Podejmowanie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom.	- liczba i rodzaj podjętych działań profilaktyczno-edukacyjnych - liczba popełnionych	działania ciągłe

	2. Podejmowanie przez jednostki powiatowe współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 3. Zapewnienie mieszkańcom powiatu bezpieczeństwa w tym bezpieczeństwa na drodze. 4. Propagowanie i organizowanie konkursów tematycznych takich jak: konkurs bezpieczeństwa ruchu drogowego, ogólnopolski turniej wiedzy pożarniczej i konkurs plastyczny. 5. Współpraca z Wojskowym Centrum Rekrutacji i promowanie obronności Ojczyzny.	i wykrytych przestępstw, w tym z udziałem nieletnich - liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców powiatu	
--	--	---	--

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada	Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy, placówki	Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny,

Powiatu, jednostki organizacyjne powiatu.	przedszkolne i oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy i granty, sponsorzy indywidualni.
---	---	---

CEL STRATEGICZNY 5. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA I OCHRONA ZDROWIA.

cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Promocja zdrowia i rozwój opieki medycznej.	1. Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia. 2. Podejmowanie działań służących zwiększeniu aktywności fizycznej mieszkańców powiatu. 3. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców powiatu. 4. Dbłość o środowisko fizyczne oraz społeczne życia mieszkańców powiatu. 5. Rozwijanie i unowocześnianie bazy leczenia ambulatoryjnego i szpitalnego.	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba mieszkańców objętych działaniami - liczba i rodzaj inwestycji służących poprawie ochrony środowiska w powiecie, - liczba i rodzaj inwestycji w zakresie unowocześniania i poprawy funkcjonowania ochrony zdrowia mieszkańców powiatu	działania ciągle

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, jednostki organizacyjne powiatu.	Ośrodki pomocy społecznej w gminach, placówki przedszkolne i oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, placówki ochrony zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, ośrodki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy i granty, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 6. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO I WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny 1.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji.	- liczba zorganizowanych szkoleń dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu	działania ciągłe

	2. Projektowanie i wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych oraz instrumentów i programów służących podniesieniu jakości świadczonych usług przez instytucje pomocy społecznej, w tym wspieranie przekształcania ops-ów w centra usług społecznych. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Rozwój współpracy w zakresie realizowania zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych z jednostkami funkcjonującymi na terenie powiatu, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami.	- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych - liczba zadań zleconych organizacjom pozarządowym - liczba powstałych centrów usług społecznych	
cel operacyjny 2.	kierunki działań	wskaźniki realizacji celu	czas realizacji
Wspieranie instytucji społeczeństwa	1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie	- liczba i rodzaj podjętych działań służących	działania ciągłe

obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	społeczne powiatu. 2. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie wspólnych działań. 3. Zwiększenie wsparcia merytorycznego dla organizacji pozarządowych i społecznych. 4. Rozwój wolontariatu. 5. Promocja i wspieranie aktywności i współpracy środowisk lokalnych, gospodarczych, pozarządowych i samorządowych na rzecz rozwoju społecznego. 6. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd powiatu zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.	aktywizacji społecznej mieszkańców, powiatu w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych - liczba wspieranych przez samorząd organizacji pozarządowych	
--	---	--	--

CEL STRATEGICZNY 6. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Starosta Powiatu, Rada Powiatu,	Placówki oświatowe, placówki kulturalne,	Budżet samorządowy i centralny, fundusze

Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki organizacyjne powiatu.	jednostki sportowo-rekreacyjne, OPS-y, OSP-y, KGW, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	zewnętrzne, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
--	---	--

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. ROZWÓJ OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, zapewniający różnorodne formy pomocy. Wspiera on także osoby usamodzielniane. Efektem realizacji działań powinien być również sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej.
CEL STRATEGICZNY 2. OGRANICZANIE ZJAWISKA BEZROBOCIA W POWIECIE.	Wzrost liczby osób zaktywizowanych. Wzrost liczby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. Podniesienie jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy.
CEL STRATEGICZNY 3. PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I POMOC OSOBOM STARSZYM ORAZ	Zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym. Podniesienie jakości świadczonych im usług. Ułatwienie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia. Zwiększenie liczby

Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ.	osób usprawniających i zatrudnionych.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW.	Zmniejszenie zagrożenia przestępczością, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.
CEL STRATEGICZNY 5. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA I OCHRONA ZDROWIA	Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu, sprawnej funkcjonujący system ochrony zdrowia mieszkańców powiatu.
CEL STRATEGICZNY 6. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO I WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO	Podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej i jakości świadczonych usług. Zróżnicowane formy współpracy z silniejszym sektorem pozarządowym. Większa aktywność społeczna mieszkańców powiatu, wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. W ramach finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego na lata 2025-2032 przyjęto za punkt wyjścia poziom wydatków Powiatu w roku 2024, który wyniósł 151 095 918,79 zł (w działach klasyfikacji budżetowej: 801 – oświata i wychowanie, 851 – ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 854 – edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina, 921 – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, 926 – kultura fizyczna).

Przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie, należy zakładać, iż w następnych latach nakłady na realizację strategii będą podobnie się kształtowały. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

Każdy podmiot z terenu powiatu będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu powiatu, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet powiatu, budżet województwa, budżet państwa i środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego. Zakłada się, że cele i działania strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej Powiatu Garwolińskiego.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego na lata 2025-2032 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na obserwacji i kontroli procesów i zjawisk zapisanych w strategii dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół monitorujący strategię, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem starosty w sprawie powołania Zespołu ds. Monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego na lata 2025-2032.

Zespół monitorujący będzie oceniał, nie rzadziej niż raz na dwa lata (tj. w roku 2027, 2029, 2031), poziom wdrożenia zapisów strategicznych, a dane zebrane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, która w swych założeniach jest dokumentem otwartym, w związku z powyższym, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, po dokonaniu ewentualnych działań korygujących będzie mogła podlegać modyfikacjom.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane wskaźniki realizacji celów strategicznych. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, wizja, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm powiatu, nie tylko jego tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd powiatu, jego jednostki organizacyjne, ale także partnerów.

Trudno na obecnym etapie oszacować skutki, jakie w sferze gospodarczej, jak i społecznej kraju, a co za tym idzie Powiatu Garwolińskiego, mogą wywołać niekorzystne zjawiska, z jakimi mamy do czynienia, w tym przedłużający się konflikt zbrojny w Ukrainie. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego na lata 2025-2032 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców gminy;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;

- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących powiat;
- pieczy zastępczej – spadek liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej w związku z podejmowanymi działaniami na rzecz rodzin;
- problemów uzależnień i przemocy domowej – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doznających przemocy.

Należy się jednak liczyć w takich obszarach, jak: bezrobocie, pomoc społeczna, piecza zastępcza i kwestia problemów uzależnień z możliwymi odstępstwami od poczynionych założeń. Monitorowanie zagrożeń w tych obszarach jest więc niezbędne, a w razie wystąpienia niekorzystnych tendencji będzie wymagało dostosowania wyznaczonych działań w celu zapobiegania możliwym niepożądanym skutkom, mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców powiatu.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego na lata 2025-2032 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej,
- Powiatowy program działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Program współpracy Powiatu Garwolińskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach strategii mogą być również realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia mieszkańców powiatu.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Garwolińskiego będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym i niższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w powiecie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu”	5
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	6
Tabela 3. Podział administracyjny powiatu na koniec 2024 r.	14
Tabela 4. Ludność w poszczególnych gminach powiatu na koniec 2024 r.	16
Tabela 5. Struktura wiekowa ludności poszczególnych gmin powiatu w 2024 r.	17
Tabela 6. Struktura wiekowa ludności powiatu w latach 2022-2024	18
Tabela 7. Ruch naturalny ludności powiatu w latach 2022-2024	18
Tabela 8. Ruch migracyjny ludności powiatu w latach 2022-2024	18
Tabela 9. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki	19
Tabela 10. Bezrobotni w powiecie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2022-2024	20
Tabela 11. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2022-2024	21
Tabela 12. Placówki wychowawcze i oświatowe na terenie powiatu.	22
Tabela 13. Przestępstwa odnotowane w powiecie w latach 2022-2024	26
Tabela 14. Przestępstwa odnotowane w gminach powiatu w latach 2022-2024	26
Tabela 15. Dozory prowadzone w powiecie w latach 2022-2024	27
Tabela 16. Nadzory prowadzone w powiecie w latach 2022-2024	28
Tabela 17. Stan zatrudnienia w Ośrodkach Pomocy Społecznej w powiecie na koniec 2024 r.	30
Tabela 18. Środki finansowe wydatkowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej na pomoc społeczną w 2024 r.	31
Tabela 19. Beneficjenci pomocy społecznej w gminach powiatu w 2024 r.	31
Tabela 20. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu w 2024 r.	32
Tabela 21. Asystenci rodziny w gminach powiatu na koniec 2024 r.	35
Tabela 22. Karta Dużej Rodziny w gminach powiatu w 2024 r.	36
Tabela 23. Świadczenia rodzinne w gminach powiatu w 2024 r.	36
Tabela 24. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminach powiatu w 2024 r.	38
Tabela 25. Działalność Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach powiatu w 2024 r.	39
Tabela 26. Osoby przebywające i oczekujące na umieszczenie w DPS w latach 2022-2024	42
Tabela 27. Rodziny zastępcze w powiecie w latach 2022-2024	43
Tabela 28. Środki finansowe przeznaczone na rodziny zastępcze w powiecie w latach 2022-2024	43
Tabela 29. Dzieci z terenu powiatu po raz pierwszy umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej	44
Tabela 30. Dzieci usamodzielnione w powiecie w latach 2022-2024	45
Tabela 31. Formy pomocy udzielanej dzieciom usamodzielnionym	45
Tabela 32. Środki finansowe przeznaczone na pomoc dzieciom usamodzielnionym	45
Tabela 33. Formy wsparcia udzielanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną	45
Tabela 34. Formy wsparcia udzielanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną	46
Tabela 35. Świadczenia z powodu niepełnosprawności przyznane w gminach powiatu w 2024 r.	47
Tabela 36. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2022-2024	47
Tabela 37. Beneficjenci różnych form rehabilitacji społecznej w latach 2022-2024	48
Tabela 38. Środki finansowe przeznaczone na różne formy rehabilitacji społecznej w latach 2022-2024	48
Tabela 39. Osoby z terenu powiatu korzystające z rządowego programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej w latach 2022-2024	49
Tabela 40. Osoby z terenu powiatu korzystające z rządowego programu Opieka Wytchnieniowa w latach 2022-2024	50

Tabela 41. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności powiatu w latach 2022-2024	52
Tabela 42. Parafie rzymskokatolickie na terenie powiatu	56
Tabela 43. Udział kobiet w liczbie ludności powiatu w latach 2022-2024	63
Tabela 44. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w powiecie w latach 2022-2024	63
Wykres 1. Jaka jest według Pani/Pana jakość i adekwatność do potrzeb oferty edukacyjnej szkół w powiecie?	22
Wykres 2. Jak Pani/Pan ocenia ofertę spędzania czasu wolnego adresowaną do rodzin, dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie powiatu?	25
Wykres 3. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	29
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane na terenie powiatu?	51
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób starszych realizowane na terenie powiatu?	53
Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska Pani/Pana zdaniem najbardziej uciążliwie się w powiecie?	59
Wykres 7. W którym z poniżej wskazanych obszarów należałoby zintensyfikować bądź podjąć działania na terenie powiatu w celu poprawy jakości życia mieszkańców?	60
Wykres 8. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem społeczny na terenie powiatu?	61
Wykres 9. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie powiatu?	61
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi powiatu a mieszkańcami?	62
Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem powiatu?	62
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?	63
Wykres 13. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	64
Wykres 14. Czy Pani/Pana zdaniem płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej i społecznej?	64
Wykres 15. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w powiecie lub o nich słyszała/ słyszał?	65
Wykres 16. Czy Panią/Pana lub członka rodziny dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć?	65
Wykres 17. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w powiecie?	66
Wykres 18. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w powiecie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	66